

การศึกษาค้นคว้าอิสระ

ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารออมสิน:

กรณีศึกษาธนาคารออมสิน เขตกรุงเทพมหานคร

FACTORS AFFECTING NON - PERFORMING LOANS OF GOVERNMENT SAVINGS BANK: A CASE STUDY BANGKOK REGION

นางสาวปัทมา กุทอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2558

การศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารออมสิน:
กรณีศึกษาธนาคารออมสิน เขตกรุงเทพมหานคร

Factors affecting Non – Performing Loans of Government Savings Bank:
A Case Study Bangkok Region

โดย

นางสาวปัทมา คูทอง

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ)
พ.ศ. 2558

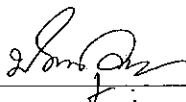
ปีพ.ศ. ๒๕๕๘: ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารออมสิน: กรณีศึกษา
ธนาคารออมสิน เขตกรุงเทพมหานคร ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ)
สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิยา
สาทรย์ทอง, Ph.D. 69 หน้า

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของลูกหนี้สินเชื่อธนาคารออมสินและปัจจัยที่มีผล
ต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารออมสิน เขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากระบบงาน
สินเชื่อของธนาคารออมสิน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากลูกหนี้สินเชื่อ จำนวนทั้งสิ้น 400 ราย แบ่งเป็นลูกหนี้ปกติ
จำนวน 200 ราย และลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ จำนวน 200 ราย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา
การทดสอบ Chi - square และใช้สมการถดถอยแบบ Binary Logistic Regression ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

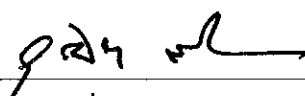
ผลการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารออมสิน โดยวิธี Chi - square
พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้แก่ อายุ
สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนบุคคลที่อยู่ในความอุปการะ รายได้ต่อเดือนของลูกหนี้ ระยะเวลา
การผ่อนชำระที่เหลือ สัดส่วนเงินผ่อนชำระต่อรายได้ รายจ่ายของลูกหนี้ต่อเดือน สัดส่วนภาระหนี้ที่เหลือต่อ
วงเงินกู้ ส่วนวงเงินกู้ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

ส่วนผลการศึกษาถึงระดับความสำคัญของปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยใช้การ
ทดสอบสมการถดถอยแบบ Binary Logistic Regression ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ปัจจัยที่มีระดับ
ความสำคัญในการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนบุคคลที่อยู่ในความ
อุปการะ รายได้ต่อเดือนของลูกหนี้ ระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลือ รายจ่ายของลูกหนี้ต่อเดือน เมื่อพิจารณาจาก
Marginal Effects พบว่า หากลูกหนี้มีอายุ เพิ่มขึ้น 1 ปี จะทำให้โอกาสที่จะเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ลดลง
ร้อยละ 42.3 หากลูกหนี้มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี เพิ่มขึ้น 1 คน จะทำให้โอกาสที่
จะเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ลดลงร้อยละ 43.6 หากลูกหนี้มีอาชีพค้าขาย ประกอบกิจการส่วนตัว เพิ่มขึ้น 1 คน
จะทำให้โอกาสที่จะเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 38.8 หากลูกหนี้มีรายได้ต่อเดือนเพิ่มขึ้น 1 บาท
จะทำให้โอกาสที่จะเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ลดลง ร้อยละ 49.8 หากลูกหนี้มีบุคคลที่อยู่ในความอุปการะ
เพิ่มขึ้น 1 คน จะทำให้โอกาสที่จะเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 29.7 หากลูกหนี้มีระยะเวลาการผ่อน
ชำระที่เหลือเพิ่มขึ้น 1 ปี จะทำให้โอกาสที่จะเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 60.3 และหากลูกหนี้มี
รายจ่ายต่อเดือนเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้โอกาสที่จะเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 50.5

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา สามารถนำมาใช้ในการพิจารณาการให้สินเชื่อกับลูกหนี้ โดยควรพิจารณา
ถึงปัจจัยที่มีความสำคัญ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนบุคคลที่อยู่ในความอุปการะ รายได้ต่อเดือนของ
ลูกหนี้ ระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลือ รายจ่ายของลูกหนี้ต่อเดือน อย่างรอบคอบ เพื่อลดความเสี่ยงและป้องกัน
การเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ตลอดจนเพื่อความมั่นใจในการตัดสินใจเลือกลูกหนี้ที่มีคุณภาพ

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

28/7/2558

Pattama Koothong 2015: Factors Affecting Non-Performing Loans of Government Savings Bank: A Case Study of Bangkok Region. Master of Economics (Business Economics), Major Field: Business Economics, Department of Economics. Independent Study Advisor: Assistant Professor Wuthiya Saraithong, Ph.D. 69 pages.

This study aims to analyze general characteristics and the factors affecting non-performing loans of Government Savings Bank: a case study of bangkok region. 400 sampling data were selectively obtained from the credit section of Government Savings Bank, classifying into 200 ordinary loans and 200 non-performing loans. The analysis was undertaken by using descriptive statistics, Chi-square technique and Binary Logistic Regression at the 0.05 level of significance.

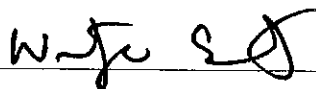
The results of the study shown that the factors inflnencing non-performing loans at the 0.05 significance level were age, status, education, occupation, the number of dependents in household, borrowers' income, the number of installment pending, equity income installment, expenditure per month, debt to loan amount ratio. limitation of loans had no relation on the non-performing loans.

As for the results of the Binary Logistic Regression at 0.05 significance level, inflnencing factors were age, education, occupation, the number of dependents in household, borrowers' income, the number of installment pending, expenditure per month. The Marginal Effects analysis found that if the age of debtors increases by 1 year, the opportunity of becoming non-performing loans (NPLs) will decrease by 42.3 percent. If their education levels are bachelor degree or higher, the chances of their debt becoming NPLs will decrease by 43.6 percent. If debtors own businesses, their chances of becoming NPLs will increase by 38.8 percent. If their income increases 1 baht, the opportunity which contributes to NPLs will decrease by 49.8 percent. If number of dependents in household increases by 1 person, NPLs will increase by 29.7 percent. If the pending installment period increases by 1 year and the expenditure per month increases 1 baht, the opportunity which contributes to NPLs will increase by 60.3 and 50.5 percent respectively.

The recommendation of this study can be useful in the bank's lending decision. The factors that should be considered included age, education, occupation, the number of dependents in household, borrowers' income, the number of installment pending, expenditure per month. These factors can be used to reduce risks and prevent the non-performing loans, as well as to ensure prudent selection of quality borrowers.

Student's signature

Advisor's signature

28/7/2015

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่งของ ผศ.ดร.วุฒิยา สาหร่ายทอง ประธานกรรมการที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำแนะนำและคำปรึกษา ตลอดจนให้ความช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ มีความสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การสนับสนุนด้านการศึกษามาโดยตลอด และขอขอบคุณธนาคารออมสิน ที่ให้การสนับสนุนและความช่วยเหลือในทุกๆ ด้าน

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่น MBE 20 ตลอดจนเจ้าหน้าที่โครงการเศรษฐศาสตร์ ธุรกิจทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในระหว่างการศึกษา หากมีข้อผิดพลาดและข้อบกพร่องประการใด ผู้ศึกษาขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

ปัทมา คูทอง

กรกฎาคม 2558

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
ขอบเขตของการศึกษา	5
นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดทางทฤษฎี	8
แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลสินเชื่อ	14
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
กรอบแนวคิดในการศึกษา	33
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	34
ข้อมูลที่ใช้และการเก็บรวบรวมข้อมูล	34
ประชากรที่ใช้ในการศึกษา	34
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	35
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	36
วิธีการศึกษา	36
บทที่ 4 ผลการศึกษา	43
ลักษณะทั่วไปของลูกหนี้สินเชื่อนานาการออมสิน	43
ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของลูกหนี้	
สินเชื่อนานาการออมสิน	50
ระดับความสำคัญของปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้	56

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	63
สรุปผลการศึกษา	63
ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา	66
ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป	67
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	68

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้สินเชื่อบริการรวมของธนาคารออมสินในปี พ.ศ. 2553 – 2556	3
2	การแบ่งชั้นลูกหนี้	24
3	จำนวนลูกหนี้สินเชื่อในเขตกรุงเทพมหานคร	34
4	การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร	36
5	แสดงร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของลูกหนี้สินเชื่อธนาคารออมสิน ได้แก่ เพศ	44
6	แสดงร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของลูกหนี้สินเชื่อธนาคารออมสิน ได้แก่ อายุ	44
7	แสดงร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของลูกหนี้สินเชื่อธนาคารออมสิน ได้แก่ สถานภาพสมรส	45
8	แสดงร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของลูกหนี้สินเชื่อธนาคารออมสิน ได้แก่ ระดับการศึกษา	45
9	แสดงร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของลูกหนี้สินเชื่อธนาคารออมสิน ได้แก่ อาชีพ	46
10	แสดงร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของลูกหนี้สินเชื่อธนาคารออมสิน ได้แก่ จำนวนบุคคลที่อยู่ในความอุปการะ	46
11	แสดงร้อยละของปัจจัยด้านความสามารถในการผ่อนชำระของลูกหนี้สินเชื่อธนาคารออมสิน ได้แก่ รายได้ต่อเดือนของลูกหนี้	47

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	แสดงร้อยละของปัจจัยด้านความสามารถในการผ่อนชำระ ของลูกหนี้สินเชื่อบริษัทออมสิน ได้แก่ วงเงินกู้ที่ได้รับ	48
13	แสดงร้อยละของปัจจัยด้านความสามารถในการผ่อนชำระของลูกหนี้ สินเชื่อบริษัทออมสิน ได้แก่ ระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลือ	48
14	แสดงร้อยละของปัจจัยด้านความสามารถในการผ่อนชำระของลูกหนี้ สินเชื่อบริษัทออมสิน ได้แก่ จำนวนเงินผ่อนต่อเดือน	49
15	ร้อยละของปัจจัยด้านความสามารถในการผ่อนชำระของลูกหนี้ สินเชื่อบริษัทออมสิน ได้แก่ รายจ่ายของลูกหนี้ต่อเดือน	50
16	ความสัมพันธ์ระหว่างหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับอายุของลูกหนี้ สินเชื่อ	51
17	ความสัมพันธ์ระหว่างหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับสถานภาพ สมรสของลูกหนี้สินเชื่อ	51
18	ความสัมพันธ์ระหว่างหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับระดับการศึกษา ของลูกหนี้สินเชื่อ	52
19	ความสัมพันธ์ระหว่างหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับอาชีพของลูกหนี้ สินเชื่อ	52
20	ความสัมพันธ์ระหว่างหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับรายได้ต่อเดือน ของลูกหนี้สินเชื่อ	53
21	ความสัมพันธ์ระหว่างหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับจำนวนบุคคล ในความอุปการะของลูกหนี้สินเชื่อ	53

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
22	ความสัมพันธ์ระหว่างหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับวงเงินกู้ที่ได้รับ ของลูกค้าหนี้สินเชื่อ	54
23	ความสัมพันธ์ระหว่างหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับระยะเวลาการผ่อน ชำระที่เหลือของ ลูกค้าหนี้สินเชื่อ	54
24	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับสัดส่วนเงินผ่อน ชำระต่อรายได้ของลูกค้าหนี้สินเชื่อ	55
25	ความสัมพันธ์ระหว่างหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับรายจ่ายของลูกค้าหนี้ ต่อเดือน	55
26	ความสัมพันธ์ระหว่างหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับสัดส่วนภาระหนี้ ที่เหลือต่อวงเงินกู้ ของลูกค้าหนี้สินเชื่อ	56
27	ผลการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนของตัวแปรอิสระ โดยวิธี Homogeneity of Variances	57
28	ผลการวิเคราะห์โดยสมการถดถอย Binary Logistic Regressions	58
29	ผลการประมาณค่าตัวแปรด้วยแบบจำลองโลจิสต์ เพื่อดูผลด้าน Marginal effects	60
30	การทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบจำลอง	62

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ปริมาณเงินการให้สินเชื่อของธนาคารออมสิน ปี พ.ศ. 2546 - 2557	2
2	ผลการดำเนินงานของธนาคารออมสินปี พ.ศ. 2553 - 2557	4
3	ลักษณะเส้นอุปสงค์ของเงินกู้	9
4	ลักษณะเส้นอุปทานของเงินกู้	9
5	การกำหนดอัตราดอกเบี้ยคุณภาพของการให้กู้	10
6	การกำหนดอัตราดอกเบี้ยคุณภาพของการให้เงินกู้	14
7	กรอบแนวคิดในการศึกษา	33

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ธนาคารออมสิน เป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พ.ศ. 2489 มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจที่อยู่ในรูปของสถาบันการเงินที่มีรัฐบาลเป็นประกัน และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ กระทรวงการคลัง ปัจจุบันมีสาขาทั้งหมด 1,141 สาขาทั่วประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อส่งเสริมการออมและสร้างวินัยทางการเงิน สนับสนุนการลงทุน ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก นอกจากนี้ธนาคารออมสินยังเป็นแหล่งเงินทุนสนับสนุนการดำเนินงานของภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งการให้บริการทางการเงินที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน ทำให้ธนาคารออมสินเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการให้บริการด้านสินเชื่อ ซึ่งเป็นการพัฒนาและขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ

ในปี 2558 ธนาคารออมสินยังคงมุ่งมั่นที่จะดำเนินงาน เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ในการเป็นสถาบันการเงินที่มั่นคง เพื่อการออมและเป็นผู้นำเศรษฐกิจฐานรากและลูกค้ารายย่อย ด้วยการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและธรรมาภิบาล รวมทั้งยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ให้แก่ภาครัฐบาลผ่านโครงการต่างๆ อาทิเช่น โครงการให้สินเชื่อแก่ธุรกิจ SMEs เพื่อช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ (สินเชื่อ SMEs สุขใจ) โครงการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน มาตรการช่วยเหลือลูกค้าสินเชื่อรายย่อยจนถึงระดับ SMEs จากการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพในทุกด้านของธนาคาร ส่งผลให้ผลประกอบการของธนาคาร มีการเติบโตได้ดีกว่าที่คาดไว้ ทั้งสินทรัพย์ เงินฝาก สินเชื่อ และกำไรสุทธิ ซึ่งได้สะท้อนถึงความแข็งแกร่งของธนาคารที่ดำเนินงานด้วยกลยุทธ์ที่เหมาะสม ปัจจุบันธนาคารออมสิน มุ่งเน้นเสนอผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินใหม่ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของแต่ละกลุ่มลูกค้าให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นบริการทางด้านกลุ่มธุรกิจเงินฝาก ทางธนาคารออมสินได้มีการออกผลิตภัณฑ์เงินฝากประเภทต่างๆ เพื่อให้บริการลูกค้า กลุ่มธุรกิจและบริการอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ลูกค้าสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินของธนาคารได้ง่ายและสะดวกมากขึ้น และกลุ่มธุรกิจสินเชื่อ ไม่ว่าจะเป็นสินเชื่อแก่ลูกค้าบุคคลรายย่อย สินเชื่อสวัสดิการ สินเชื่อแก่ภาครัฐและสถาบันการเงิน สินเชื่อเพื่อพัฒนาสังคม และสินเชื่อแก่ภาคธุรกิจเอกชนต่างๆ ทั้งนี้ในปี 2558 ธนาคารออมสิน ตั้งเป้าหมาย

การปล่อยสินเชื่อใหม่ เพิ่มขึ้นสุทธิ 100,000 ล้านบาท หรือร้อยละ 7.4 ของสินเชื่อรวม ณ สิ้นปี 2557 โดยมีสัดส่วนสินเชื่อแก่บุคคลรายย่อย ร้อยละ 73.9 สินเชื่อแก่ภาครัฐและสถาบันการเงิน ร้อยละ 20.4 และสินเชื่อแก่ภาคธุรกิจเอกชน ร้อยละ 5.7 จึงส่งผลให้ปริมาณเงินการให้สินเชื่อของธนาคาร มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเห็นได้จากปริมาณเงินให้สินเชื่อของธนาคารออมสินที่มียอดเพิ่มขึ้น ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ปริมาณเงินการให้สินเชื่อของธนาคารออมสิน ปี พ.ศ.2546 - 2557

ที่มา: รายงานประจำปีธนาคารออมสิน (2557)

การให้สินเชื่อหรือการกู้ยืมเงิน ถือเป็นธุรกรรมที่สำคัญที่สุดของธนาคาร ในฐานะที่เป็นแหล่งที่มาของรายได้หลัก ซึ่งธนาคารจะได้รับผลตอบแทนในรูปของค่าธรรมเนียมการให้บริการทางการเงินและดอกเบี้ยจากการให้สินเชื่อ ดังนั้น ธนาคารส่วนใหญ่จึงเร่งการปล่อยสินเชื่อเพื่อเป็นการสร้างรายได้และกำไรให้แก่ธนาคาร ซึ่งการเร่งปล่อยสินเชื่อของธนาคารอาจจะมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของธนาคารได้เช่นเดียวกัน หากการพิจารณาสินเชื่อของธนาคารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผลกำไรก็จะสูง ในทางกลับกันหากการพิจารณาสินเชื่อด้วยคุณภาพ การเรียกเก็บหนี้คืนไม่เป็นไปตามเป้า ก็อาจจะส่งผลให้เกิดการค้างชำระหนี้ของลูกหนี้สินเชื่อและกลายเป็นปัญหานี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs)

ตารางที่ 1 แสดงปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้สินเชื่รวมของธนาคารออมสินในปี
พ.ศ.2553 – 2557

ปี	NPLs (ล้านบาท)	Growth (%)
2553	13,344	1.20
2554	12,710	0.94
2555	15,394	1.06
2556	22,506	1.14
2557	24,637	1.37

ที่มา: รายงานประจำปีธนาคารออมสิน (2557)

ตารางที่ 1 จากปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารออมสินที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ส่งผลให้โอกาสที่จะเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) เพิ่มขึ้นเช่นกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่าปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของสินเชื่อรวมทุกประเภทของธนาคารออมสิน มีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2553 - 2557 ทั้งนี้ อาจเกิดจากนโยบายการให้สินเชื่อของทางธนาคาร และกระบวนการพิจารณาสินเชื่อที่รวดเร็ว เพื่อที่จะสามารถตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า ทำให้ขาดความระมัดระวังในการพิจารณาสินเชื่อ จึงทำให้สินเชื่อที่อนุมัติไปกลายเป็นหนี้ค้างชำระ จนส่งผลกระทบต่อปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ที่เพิ่มสูงขึ้น

การปล่อยสินเชื่อที่ด้อยคุณภาพในปริมาณมาก นอกจากจะส่งผลกระทบทำให้เกิดปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) แล้ว ธนาคารยังต้องกันสำรองหนี้สงสัยจะสูญหรือค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเพิ่มขึ้น ตามเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย ดังนั้น หากธนาคารมีการกันสำรองหนี้สงสัยจะสูญเป็นจำนวนมาก ก็จะส่งผลกระทบต่อผลกำไรของธนาคาร จนผลการดำเนินงานของธนาคารขาดทุน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องและความมั่นคงของธนาคารได้

	2553	2554	2555	2556	2557	เปลี่ยนแปลง (% YoY)
งบกำไรขาดทุน						
รายได้ดอกเบี้ย	53,351	80,108	99,226	105,620	106,955	1.3
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	21,555	38,780	50,083	51,713	51,301	(0.8)
รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ	31,796	41,328	49,143	53,907	55,654	3.2
รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการสุทธิ	2,790	2,251	2,705	3,741	4,008	7.1
รายได้จากการดำเนินงานอื่น	2,013	5,046	3,106	2,636	1,319	(50.0)
ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงานอื่น	17,254	28,291	31,258	33,908	34,062	0.5
กำไรจากการดำเนินงาน	19,345	20,334	23,696	26,376	26,919	2.1
หนี้สูญ หนี้สงสัยจะสูญ และขาดทุน (กลับรายการ) จากการด้อยค่าและการปรับโครงสร้างหนี้	(55)	2,714	2,402	4,467	4,688	4.9
กำไรสุทธิ^{1/}	19,400	17,620	21,294	21,909	22,231	1.5
กำไร (ขาดทุน) เบ็ดเสร็จจ้นสุทธิ	11,649	(7,506)	4,494	(4,948)	(603)	(87.8)
กำไร (ขาดทุน) เบ็ดเสร็จรวม	31,049	10,114	25,788	16,961	21,628	27.5
งบดุล						

ภาพที่ 2 ผลการดำเนินงานของธนาคารออมสินปี พ.ศ.2553 - 2557

ที่มา: รายงานประจำปีธนาคารออมสิน (2557)

จากภาพที่ 2 แสดงผลการดำเนินงานของธนาคารออมสินในภาพรวมระหว่างปี 2553-2557 ตัวเลขในตาราง แสดงเห็นว่าผลการดำเนินงานของธนาคารออมสินในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี 2553 ถึงปี 2557 ธนาคารมีรายได้สุทธิจากการดำเนินงานเพิ่มขึ้นทุกปี ในขณะที่ธนาคารได้มีการตั้งค่าใช้จ่ายเพื่อหนี้สงสัยสูญในแต่ละปีเพิ่มขึ้นเช่นกัน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกำไรสุทธิและสภาพคล่องของธนาคาร และยังเป็นปัจจัยชี้วัดความมั่นคงและควมมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสถาบันการเงิน รวมทั้งยังเป็นการสะท้อนเสถียรภาพของเศรษฐกิจภายในประเทศ ในภาวะปัจจุบันที่เศรษฐกิจชะลอตัว ซึ่งเกิดจากปัจจัยหลายๆด้าน อาทิเช่น การชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก ความไม่แน่นอนทางการเมือง ภาวะค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้สถาบันการเงินต้องให้ความระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อเพิ่มมากขึ้น เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ที่เพิ่มสูงขึ้นในอนาคต

ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ มีแนวโน้มจะเป็นภาระทางการเงินที่สำคัญ ธนาคารฯ จึงต้องมีมาตรการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว อีกทั้งต้องมีแนวทางปฏิบัติ ที่สามารถป้องกันการเพิ่มขึ้นของหนี้ค้างชำระที่อาจเกิดขึ้นจากการให้สินเชื่อ โดยกำหนดหน่วยงานในสังกัดมีแผนในการลดหนี้ค้างชำระและกำหนดให้การลดลงของหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ NPLs

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารออมสิน เขตกรุงเทพมหานคร เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์สินเชื่อและเป็นการป้องกันการเกิดหนี้ค้ำอ้นเกิดจากการให้สินเชื่อในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของลูกค้าหนี้สินเชื่อของธนาคารออมสินและการดำเนินงานด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ของธนาคารออมสิน ในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อโอกาสการเปลี่ยนแปลงในการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารออมสิน ในเขตกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลของการศึกษาที่ได้นี้จะประโยชน์ในการนำไปกำหนดแนวทางให้กับธนาคารในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงในการเกิดปัญหาหนี้ค้ำชำระ จนอาจทำให้เกิดเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารในอนาคต

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากเอกสารเผยแพร่ สิ่งพิมพ์จากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจและธนาคารแห่งประเทศไทย และข้อมูลลูกค้าหนี้สินเชื่อของธนาคารออมสิน

นิยามศัพท์

NPLs หมายถึง หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non Performing Loans) เป็นเงินให้สินเชื่อที่ค้างชำระเงินต้น และ/หรือดอกเบี้ย นับจากวันที่ครบกำหนดชำระเงินตามงวดที่กำหนดในสัญญา สำหรับสินเชื่อที่ต้องชำระเมื่อทวงถามหรือแจ้งให้ชำระหนี้ และได้ทวงถามหรือเรียกชำระหนี้แล้ว เป็นระยะเวลาเกินกว่า 3 เดือน โดยพิจารณาการค้างชำระเป็นรายสัญญาหรือรายบัญชี

หนี้ค้างชำระ หมายถึง หนี้ที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ยคืนธนาคารเมื่อครบกำหนดที่ต้องชำระ หรือสัญญาครบกำหนดแล้ว แต่มิได้มีการรับสภาพหนี้ต่ออายุสัญญา หรือมียอดค้างชำระเกินวงเงินอนุมัติ หรือจำนวนเงินที่นำมาชำระเข้าบัญชีไม่คุ้มดอกเบี้ยค้างชำระ

เกณฑ์การจัดชั้นหนี้ หมายถึง การพิจารณาคุณภาพของลูกหนี้ โดยการวิเคราะห์โครงการ และความเป็นไปได้ทางธุรกิจของลูกหนี้ การวิเคราะห์ทั้งการเงิน กระแสเงินสด และความสามารถในการจ่ายชำระหนี้ตามกำหนด ทั้งนี้ต้องไม่เกินระยะเวลาของการค้างชำระที่เป็นเกณฑ์ในการจัดชั้น โดยแบ่งออกเป็น 6 ระดับ ตามคุณภาพของลูกหนี้ ประกอบด้วย ลูกหนี้จัดชั้นปกติ, ลูกหนี้จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ, ลูกหนี้จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน, ลูกหนี้จัดชั้นสงสัย, ลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญเสีย และลูกหนี้จัดชั้นสูญเสีย โดยกำหนดการจัดชั้นลูกหนี้ ดังนี้

1. ลูกหนี้จัดชั้นปกติ (Pass) หมายถึง ลูกหนี้ที่ไม่ผิพนัดชำระหนี้หรือค้างชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ยไม่เกิน 1 เดือน

2. ลูกหนี้จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ (Special Mention) หมายถึง ลูกหนี้ที่ค้างชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลารวมกันเกินกว่า 1 เดือน แต่ไม่เกิน 3 เดือน นับแต่วันถึงกำหนดชำระ

3. ลูกหนี้จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน (Substandard) หมายถึง ลูกหนี้ที่ค้างชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลารวมกันเกินกว่า 3 เดือน แต่ไม่เกิน 6 เดือน นับแต่วันถึงกำหนดชำระ

4. ลูกหนี้จัดชั้นสงสัย (Doubtful) หมายถึง ลูกหนี้ที่ค้างชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลารวมกันเกินกว่า 6 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือน นับแต่วันถึงกำหนดชำระ

5. ลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญ (Doubtful Loss) หมายถึง ลูกหนี้ที่ค้างชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลารวมกันเกินกว่า 12 เดือน นับแต่วันถึงกำหนดชำระ

6. ลูกหนี้จัดชั้นสูญ (Loss) หมายถึง ลูกหนี้ที่ธนาคารได้ใช้สิทธิเรียกร้องโดยสมควรเพื่อให้ได้รับชำระหนี้แต่ไม่มีทางที่จะได้รับชำระหนี้แล้ว โดยพิจารณาตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารออมสิน กรณีศึกษาธนาคารออมสิน เขตกรุงเทพมหานคร โดยนำแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการศึกษาดังต่อไปนี้

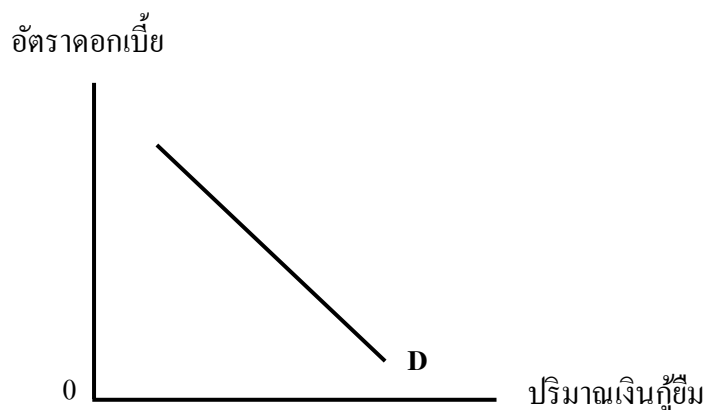
1. ทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้ยืม
2. ทฤษฎีการปันส่วนสินเชื่อ
3. ทฤษฎีการบริโภคข้ามเวลา
4. แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลสินเชื่อ

แนวคิดทางทฤษฎี

ทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้ยืม (Loanable Funds Theory)

ทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้ยืม (Loanable Funds Theory) ได้มีการพัฒนาแนวความคิดมาจากทฤษฎีของสำนักคลาสสิก โดยนำตัวที่เกี่ยวข้องกับความเป็นจริงของระบบเศรษฐกิจมาใช้ประกอบการวิเคราะห์และได้ความเห็นว่าอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงแล้วไม่ได้จ่ายเพื่อการออม แต่เป็นการจ่ายสำหรับกู้เงิน ดังนั้น อัตราดอกเบี้ยจึงถูกกำหนดโดยอุปสงค์ต่อเงินกู้ (Demand for Loanable Funds) และอุปทานของเงินกู้ (Supply of Loanable Funds) (จิรินทร์ เทศวานิช, 2552)

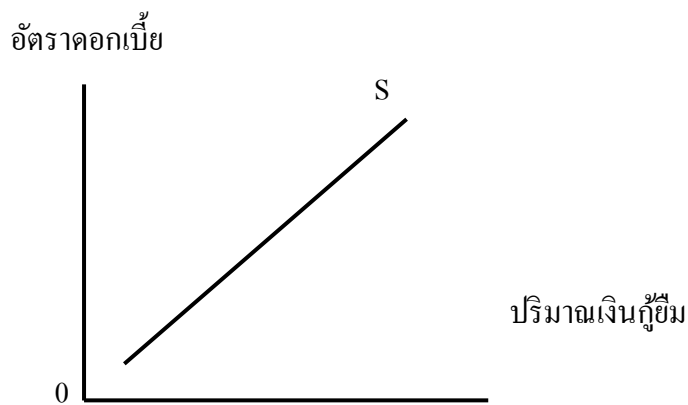
ในด้านอุปสงค์ต่อเงินกู้ที่สำคัญ ได้แก่ การลงทุน และการถือเงินไว้เฉยๆ ซึ่งการถือเงินชนิดนี้อาจจะมีค่าเป็นลบ โดยทั่วไปแล้วผู้ขอกู้มักจะพอใจในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ดังนั้น เส้นอุปสงค์ต่อเงินกู้จะลาดลงจากซ้ายไปขวาเมื่อกำหนดให้แกนตั้งแสดงอัตราดอกเบี้ยและแกนนอนแสดงจำนวนเงินที่ขอ แสดงว่า ณ ระดับอัตราดอกเบี้ยสูงความต้องการเงินกู้มีน้อย ซึ่งสามารถแสดงเส้นอุปสงค์ได้ในรูปภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ลักษณะเส้นอุปสงค์ของเงินกู้

ที่มา: จรินทร์ เทศวานิช (2552)

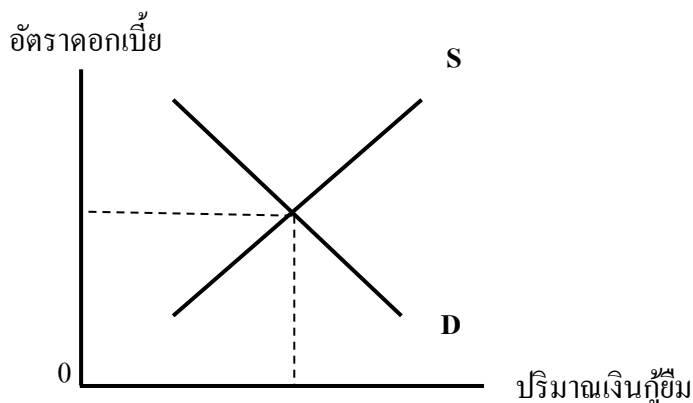
ส่วนทางด้านอุปทานของเงินให้กู้ยืม หมายถึง เงินให้กู้ทั้งหมดในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง แก่ผู้บริโภครัฐบาล และองค์กรธุรกิจ ปกติอัตราดอกเบี้ยต่ำ ความต้องการให้กู้มีน้อย และถ้าอัตราดอกเบี้ยสูง ความต้องการให้กู้จะมีมาก เส้นอุปทานของเงินให้กู้ยืมมีลักษณะลาดลงจากขวาไปซ้าย คล้ายกับเส้นอุปทานของสินค้าและบริการ ดังรูปภาพที่ 4 โดยกำหนดให้แกนตั้งแสดงอัตราดอกเบี้ย และแกนนอนแสดงอุปทานของเงินให้กู้

ภาพที่ 4 ลักษณะเส้นอุปทานของเงินกู้

ที่มา: จรินทร์ เทศวานิช (2552)

เส้นอุปสงค์และอุปทานของเงินกู้ยืมจะเป็นตัวกำหนดระดับอัตราดอกเบี้ยดุลยภาพ โดยจะเกิดขึ้น ณ จุดตัดของเส้นอุปสงค์ต่อเงินกู้และอุปทานของเงินกู้และอัตราดอกเบี้ยจะเป็นอัตราที่เหมาะสมที่เกิดจากการให้กู้ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่ง ณ จุดนี้จะแสดงปริมาณอุปสงค์เท่ากับอุปทาน ดังแสดงได้ในรูปภาพที่ 5

ภาพที่ 5 การกำหนดอัตราดอกเบี้ยดุลยภาพของการให้กู้

ที่มา: จรินทร์ เทศวานิช (2552)

แต่อย่างไรก็ตาม อัตราดอกเบี้ยดุลยภาพในตลาดแต่ละแห่งอาจมีความแตกต่างกัน เช่น สภาพการแข่งขัน ลักษณะอุปทานของเงินให้กู้ ระยะเวลาในการให้กู้ไม่เท่ากัน เป็นต้น ดังนั้นอัตราดอกเบี้ยดุลยภาพของแต่ละประเภทการกู้ อาจแตกต่างกันและได้มีหลายอัตรา ซึ่งอัตราดอกเบี้ยในตลาดต่างๆ เหล่านี้ จะปรับหาดุลยภาพตรงที่อุปทานของเงินกู้และอุปสงค์ต่อเงินกู้ในตลาดนั้นๆ เท่ากันพอดี ถ้ามีอัตราดอกเบี้ยใดที่ผิดไปจากอัตราดอกเบี้ยดุลยภาพดังกล่าว ก็จะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านอุปสงค์ และอุปทานของเงินกู้จนกระทั่งอัตราดอกเบี้ยเข้าสู่ดุลยภาพ

ทฤษฎีการปันส่วนสินเชื่อ

ทฤษฎีการปันส่วนสินเชื่อของระบบธนาคารพาณิชย์ที่ใช้อธิบายถึงสาเหตุการมีอยู่จริง และระดับของการปันส่วนสินเชื่อ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ (อ้างถึงใน กฤษฎา แพร์ธรรมคุณ, 2547, หน้า 15-17)

1. กรณีไม่นำความเสี่ยงของผู้กู้ยืมมาอธิบาย ในการศึกษาการปันส่วนสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ตามแนวคิดของ Donald P. Tucker (1968) พบว่า การปันส่วนสินเชื่อเกิดขึ้นจากความไร้คุณภาพของตลาดการเงิน กล่าวคือ เมื่อระบบตลาดมีอุปสงค์สินเชื่อมากกว่าอุปทานสินเชื่อ ทำให้เกิดอุปสงค์สินเชื่อส่วนเกินขึ้น อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมไม่สามารถปรับตัวได้อย่างสมบูรณ์ เพื่อจัดอุปสงค์สินเชื่อส่วนเกินให้หมดไปทำให้เกิดการปันส่วนสินเชื่อขึ้น Tucker มองลักษณะตลาดของธนาคารพาณิชย์ว่าเป็นตลาดที่มีการแข่งขันไม่สมบูรณ์ (Imperfect Competition) ทำให้เกิดการปันส่วนสินเชื่อ ซึ่งเป็นผลมาจาก 2 กรณี ดังนี้

1.1 เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถปรับตัวได้อย่างอิสระแบบวันต่อวัน จึงทำให้เกิดความล่าช้าในการตอบสนองต่อสถานการณ์ การให้สินเชื่อที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดอุปสงค์ส่วนเกิน ซึ่งอาจจะมีลักษณะเป็นการชั่วคราวจำเป็นต้องอาศัยเวลาในการปรับตัวเพื่อเข้าสู่คุณภาพใหม่เมื่อมีการปรับตัวของอัตราดอกเบี้ย

1.2 สำหรับการปันส่วนสินเชื่อที่มีลักษณะเป็นการถาวรนั้น เกิดขึ้นเมื่อความต้องการกู้ยืมของลูกค้ามีปริมาณเงินกู้ที่ธนาคารพาณิชย์ปรารถนาให้กู้ยืมได้ ณ ระดับอัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารพาณิชย์ประกาศใช้ในขณะนั้น ธนาคารพาณิชย์จะไม่สามารถให้กู้ยืมตามที่ต้องการได้ทั้งหมดทำให้เกิดการปันส่วนสินเชื่อ โดยธนาคารพาณิชย์จะให้กู้ยืมเพียงบางราย และบางรายจะปฏิเสธหรือ ได้รับเงินกู้้น้อยกว่าจำนวนที่ขอกู้ ซึ่งการปันส่วนสินเชื่อมักเกิดขึ้นพร้อมกับการที่ธนาคารพาณิชย์ จะเรียกร้อยเงื่อนไขที่ไม่เกี่ยวกับราคา (Non-price Term) จากผู้กู้ และการปรับตัวของอัตราดอกเบี้ย ดังนั้น จากการดำรงของเงื่อนไขที่ไม่เกี่ยวกับราคาจึงเป็นปัจจัยที่ทำให้การปันส่วนสินเชื่อยังปรากฏอยู่ ถึงแม้ว่าสถานการณ์นั้น อุปสงค์สินเชื่อจะเท่ากับอุปทานสินเชื่อ

2. กรณีนำความเสี่ยงของผู้กู้มาพิจารณา ในการศึกษาการปันส่วนสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ตามแนวทางของ Joseph E. Stiglitz และ Andrew Weiss (1981) พบว่าในสภาวะที่ตลาดมีคุณภาพ อุปสงค์สินเชื่อเท่ากับอุปทานสินเชื่อ แต่ถ้าระบบเศรษฐกิจมีอุปสงค์สินเชื่อไม่เท่ากับอุปทานสินเชื่อ อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมจะปรับตัวสูงขึ้น เพื่อจัดอุปสงค์ส่วนเกินให้หมดไปเกิดดุลยภาพใหม่ในระบบเศรษฐกิจ ดังนั้น ถ้าอัตราดอกเบี้ยให้กู้ยืมสามารถทำงานได้อย่างสมบูรณ์ การปันส่วนสินเชื่อจะไม่เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามยังพบว่าการปันส่วนสินเชื่อเกิดขึ้นอีก

Weiss ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับสถานะไร้ดุลยภาพในระบบการเงินว่า ธนาคารพาณิชย์จะพิจารณาการให้สินเชื่อ โดยคำนึงถึงอัตราดอกเบี้ยและความเสี่ยงที่ธนาคารพาณิชย์จะได้รับจากการให้กู้ยืม ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์จึงจำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึงความสามารถของผู้กู้และลักษณะพฤติกรรมของผู้กู้ กล่าวคือ

2.1 เนื่องจากผู้กู้แต่ละรายมีความแตกต่างกันในเรื่องความสามารถการชำระคืน ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์จึงปล่อยสินเชื่อภายใต้การคาดการณ์คาดคะเนตลอดเวลา และการที่ธนาคารพาณิชย์จะเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมให้สูงขึ้นเรื่อยๆ จะไม่ทำให้ผลตอบแทนของธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับจากการ กู้ยืมสูงขึ้นตาม เพราะผู้กู้แต่ละรายมีความแตกต่างกันในเรื่องของความเสี่ยง และถ้าหากอัตราดอกเบี้ยเพิ่มสูงขึ้นจะทำให้จำนวนเงินที่ผู้กู้ต้องชำระคืนสูงขึ้นด้วย โอกาสที่ธนาคารพาณิชย์จะไม่ได้เงินคืนก็มีมาก

2.2 ความเสี่ยงจากพฤติกรรมของผู้กู้ ทำให้ธนาคารพาณิชย์ต้องลดความเสี่ยงจากการให้กู้ยืม กล่าวคือ เมื่อธนาคารพาณิชย์ต้องประสบกับความเสี่ยง เนื่องจากความแตกต่างของผู้กู้แต่ละรายที่มีความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ที่แตกต่างกัน ซึ่งธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมต่างๆ ของผู้กู้ได้โดยตรง ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์จึงใช้สัญญาเงินกู้เพื่อเป็นเครื่องมือในการควบคุมพฤติกรรมของผู้กู้และลดความเสี่ยงให้ต่ำลง เช่น การกำหนดหลักประกัน การกู้ยืม การกำหนดระยะเวลาการชำระเงินกู้และจำนวนเงินกู้ที่ต้องชำระคืนในแต่ละงวด ดังนั้น จากปัญหาความไร้ดุลยภาพในระบบเงินและการขาดแคลนข้อมูลข่าวสาร ทำให้ธนาคารพาณิชย์พิจารณาสินเชื่อภายใต้การคาดการณ์คาดคะเนตลอดเวลา โดยจะอาศัยทั้งสิ่งที่เกี่ยวข้องกับราคาและสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกับราคาในการพิจารณาให้กู้ยืม

ทฤษฎีการบริโภคข้ามช่วงเวลา (Intertemporal Consumption)

เป็นทฤษฎีที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ ระหว่างการบริโภคและการออมในช่วงเวลาต่าง ๆ กัน ของชีวิต ซึ่งพัฒนาทฤษฎีมาจากทฤษฎี Hump Saving โดย Irvin Fisher และ Roy Harrod ซึ่งทฤษฎีนี้กล่าวว่า คนเราจะมีการออมในช่วงวัยกลางคนหรือช่วงกลางของชีวิต เพื่อเก็บไว้ใช้เมื่อเกษียณอายุ (เบญจมาภรณ์ อมรเลิศพานิช. 2551; อ้างอิงจาก Irving Fisher, & Roy Harrod. 1937)

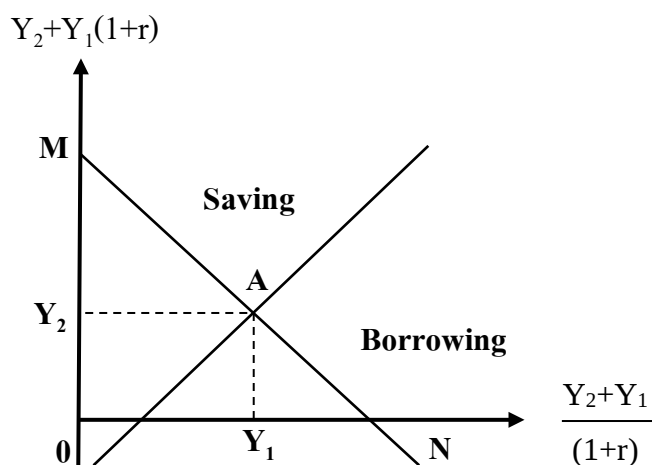
แนวคิดเกี่ยวกับการบริโภคข้ามเวลานี้เริ่มจากความจริงที่ว่า ผู้บริโภคทุกคนจะพยายามเลือกทำการบริโภค เพื่อให้ตนเองได้รับอรรถประโยชน์สูงสุดภายใต้เงื่อนไขที่ว่าผลรวมของปัจจุบันของค่าใช้จ่ายในการบริโภคตลอดช่วงชีวิต จะต้องไม่เกินมูลค่าปัจจุบันของรายได้ที่เขาได้รับจากการทำงานตลอดช่วงชีวิต โดยมีสมมติฐานว่าบุคคลได้รับรายได้มาจากการทำงานเท่านั้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าบุคคลไม่มีทรัพย์สิน ดังนั้น รายได้จากทรัพย์สินจะมีค่าเท่ากับศูนย์

ผู้บริโภคสามารถนำเอารายได้ทั้งหมดที่คาดว่าจะได้รับจากการทำงานตลอดช่วงชีวิต มาจัดสรร เพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการบริโภคตลอดชีวิต โดยอาจจะใช้วิธีการกู้ยืม (Borrowing) จากช่วงเวลาอื่นมาบริโภคล่วงหน้าในช่วงเวลานี้ หรือลดการบริโภคในช่วงเวลานี้แล้วให้ยืม (Lending) ไปบริโภคในช่วงเวลาอื่น ทั้งนี้ ผลรวมของมูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่ายในการบริโภคตลอดช่วงชีวิต จะต้องไม่เกินมูลค่าปัจจุบันของรายได้ที่เขาได้รับจากการทำงานตลอดช่วงชีวิต

จากภาพเป็นการแสดงการบริโภค 2 ช่วงเวลา คือ ช่วงเวลาที่ 1 และช่วงเวลาที่ 2 โดยสมมติให้รายได้ในช่วงเวลาที่ 1 เท่ากับ Y_1 และรายได้ในช่วงเวลาที่ 2 เท่ากับ Y_2 และสมมติให้ราคาสินค้าเท่ากับ 1 บาท แสดงว่ามีรายได้เท่าใดก็บริโภคเท่านั้น ถ้าไม่มีการบริโภคข้ามเวลา ในช่วงเวลาที่ 1 จะบริโภคเท่ากับ Y_1 และช่วงเวลาที่ 2 จะบริโภคเท่ากับ Y_2 โดยใช้งบประมาณ ณ จุด A จุดเดียว

แต่ถ้ามีการบริโภคข้ามเวลา คือ ผู้บริโภคสามารถออมเงิน ณ เวลาปัจจุบันไว้ใช้บริโภคในอนาคตหรือกู้ยืมมาเพื่อบริโภคในปัจจุบัน เส้นงบประมาณจะเป็นดังเส้น MN โดยที่จุด N หมายถึง ผู้บริโภคจะบริโภคทั้งหมดในช่วงเวลาที่ 1 ณ จุด N โดยจะมีการบริโภค ณ ช่วงเวลาที่ 1 คือ $Y_2 + Y_1 / (1+r)$ เท่ากับรายได้ปัจจุบันรวมกับการกู้ยืมเงินในอนาคตมาใช้ คือ Y_2 เป็นรายได้ของช่วงเวลาถัดไป และหารด้วย $1 + r$ โดยที่ r หมายถึง อัตราดอกเบี้ย

จุด M หมายถึง การบริโภคช่วงเวลาที่ 2 เท่านั้น โดยบริโภคเท่ากับ $Y_2 + Y_1 (1 + r)$ แสดงว่าออมเงินทั้งหมดที่ได้ในช่วงเวลาที่ 1 ไปบริโภคในช่วงเวลาที่ 2 การบริโภคทั้งหมดเท่ากับ $Y_2 + Y_1 (1 + r)$ การออมเงินเพื่อไปบริโภคในช่วงเวลาที่ 2 จะได้เส้น Intertemporal Budget Constraint เป็นเส้นงบประมาณระหว่างเวลา ณ จุด A โดยที่ถ้าผู้บริโภคเลือกบริโภคอยู่ในช่วง AN แสดงว่าผู้บริโภคทำการกู้ยืมมาบริโภค และหากผู้บริโภคเลือกบริโภคช่วง AM แสดงว่า ผู้บริโภคออมเงินในช่วงเวลาที่ 1 ไว้ใช้บริโภคในอนาคต

ภาพที่ 6 การกำหนดอัตราดอกเบี้ยคุณภาพของการให้เงินกู้

ที่มา: Irving Fisher Roy Harrod. (1937). Intertemporal Consumption.p.n.d

แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลสินเชื่อ

วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์สินเชื่อ เพื่อกำหนดความสามารถและความพร้อม ที่ผู้กู้ยืม จะจ่ายเงินที่กู้ยืมตามเงื่อนไขสัญญา ธนาคารจำเป็นต้องกำหนดขนาดความเสี่ยงภัย ที่ธนาคาร จะยอมรับในแต่ละกรณี ตลอดจนวงเงินสินเชื่อที่จะให้กู้ เมื่อคำนึงถึงความเสี่ยงภัยที่จะเกิดขึ้น นอกจากนี้ก็จำเป็นต้องกำหนดเงื่อนไขและระยะเวลาที่จะให้กู้ยืมด้วย ปัจจัยบางประการที่ทำให้ผู้กู้ ไม่สามารถชำระหนี้ นั้น จะต้องประเมินให้ใกล้เคียงมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ดังนั้น ธนาคารจะต้อง พยายามทำการประเมินตัวผู้กู้ยืม โดยดูจากประวัติของผู้กู้ยืมในอดีต และสภาพแวดล้อมตลอดจน ความเสี่ยงภัยต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อที่จะได้พิจารณาว่าจะได้รับหนี้คืนตามปกติหรือไม่ แต่อย่างไรก็ตามการให้กู้ยืมไม่ควรจะขึ้นอยู่กับประวัติและชื่อเสียงของผู้กู้เท่านั้น ทั้งนี้เพราะการ กู้ยืมเป็นการทำสัญญากู้ยืมในปัจจุบันแต่จ่ายชำระหนี้คืนในอนาคต

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์เพื่อประเมินความเสี่ยง ซึ่งเป็นสิ่งที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ตั้งแต่เริ่มให้สินเชื่อแก่ลูกค้าไปจนกระทั่งลูกค้าชำระหนี้หมด การเพิ่มลดของอัตราความเสี่ยงขึ้นอยู่กับความตั้งใจในการชำระหนี้ ความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าทุนดำเนินการ ทรัพย์สินหรือหลักทรัพย์ และคู่ทางของธุรกิจของลูกค้าในอนาคต ดังนั้นการประเมินความเสี่ยงจึงต้องนำสิ่งต่างๆ เหล่านี้มาทำการวิเคราะห์ เพื่อให้สินเชื่อหรือไม่ เทคนิคที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์ 6Cs หรือ 5Ps เป็นต้น

1. การประเมินผลอัตราเสี่ยงและวิธีการพิจารณาสินเชื่อโดยวิธี 6Cs

“ความเสี่ยง” จะเข้ามาเกี่ยวข้องตั้งแต่เริ่มให้สินเชื่อแก่ลูกค้าเรื่อยไป จนกระทั่งลูกค้าชำระหนี้หมด เจ้าหน้าที่สินเชื่อผู้มีหน้าที่ต้องพิจารณาตัดสินใจให้สินเชื่อแก่ลูกค้าจะต้องวิเคราะห์ “ความเสี่ยง” โดยคำนึงถึง

- ขอบเขตของอัตราเสี่ยงของสินเชื่อที่ให้แก่ลูกค้าแต่ละราย
- วงเงินสินเชื่อที่ให้แก่ลูกค้าในขอบข่ายของอัตราเสี่ยงนั้น ๆ ควรจะเป็นเท่าใด
- ระยะเวลาในการให้สินเชื่อควรจะนานเพียงใด (ระยะเวลาที่จะได้ชำระคืน)
- เงื่อนไขในการให้สินเชื่อนั้น ๆ ควรเป็นเช่นใด

เทคนิคอันหนึ่งซึ่งมักนำมาใช้ในการประเมินอัตราเสี่ยง เพื่อพิจารณาว่าจะให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้หรือไม่ คือ วิธี 6Cs ซึ่งจะกล่าวโดยลำดับดังนี้

นโยบาย 6Cs การวิเคราะห์เครดิตโดยวิธีนี้มีมากกว่า 50 ปีแล้ว โดยพัฒนามาจาก 3Cs ได้แก่ Character, Capital, และ Capacity ก่อน ต่อมาจึงเพิ่ม 3Cs คือ Collateral, Condition และ Control ซึ่งเรียกรวายนโยบาย 6Cs ประกอบด้วย (คารณี พุทธิวิบูลย์, 2553)

1.1 Character หมายถึง คุณสมบัติของผู้กู้ ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึง “ความต้องการ” หรือ “ความตั้งใจ” ของลูกหนี้ที่จะชำระคืนหนี้สินเมื่อถึงกำหนด เป็นการสะสมคุณภาพทางด้านจิตใจ และศีลธรรมที่มีอยู่ในตัวลูกหนี้ แล้วแสดงออกมาในรูปของความซื่อสัตย์ ความเที่ยงตรง เป็นต้น เป็นการพิจารณาถึงคุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อ วิเคราะห์ถึงอุปนิสัยและพฤติกรรมของผู้ขอสินเชื่อว่ามีความรับผิดชอบในการชำระหนี้เพียงใด โดยแบ่งพิจารณาได้ 2 ประการดังนี้

1.1.1 คุณสมบัติและประวัติส่วนตัว เช่น อุปนิสัยทั่วไปของผู้กู้ ประวัติการชำระหนี้ที่อยู่และภูมิลำเนา (ต้องไม่เปลี่ยนแปลงบ่อย) ข้อมูลด้านครอบครัว อายุ ฐานะทางสังคม ชื่อเสียการศึกษา

1.1.2 คุณสมบัติเฉพาะด้าน เช่น หน้าที่การงาน ความสามารถ ความชำนาญพิเศษ และประสบการณ์ในอาชีพ

1.2 Capacity หมายถึง ความสามารถในการหารายได้ของผู้กู้ เพื่อนำมาชำระหนี้ (ability to pay) ปัจจัยที่แสดงให้เห็นว่าลูกหนี้มีความสามารถในการชำระหนี้มากน้อยเพียงใด ได้แก่

1.2.1 รายได้ ถ้าหากลูกหนี้มีรายได้หรือมีความสามารถในการหารายได้สูงและสม่ำเสมอ ก็จะทำให้เขาสามารถชำระหนี้ได้ตรงกำหนดและเงื่อนไข ในกรณีที่เป็นสินเชื่อส่วนบุคคลจะดูถึงรายได้ของผู้กู้ ได้แก่ เงินเดือน และรายได้พิเศษอื่น ๆ

1.2.2 รายจ่าย ลูกหนี้มีภาระที่ต้องใช้จ่ายมากน้อยเพียงใด ถ้ามีรายได้มากและรายจ่ายมาก อย่างดีก็คงแค่ชำระหนี้ที่มีอยู่ได้เท่านั้น ถ้าเป็นหนี้เพิ่มอีกอาจมีปัญหาในการจ่ายคืน ในกรณีการให้สินเชื่อเพิ่มอีก สินเชื่อส่วนที่เพิ่มนั้นจะมีอัตราเสี่ยงสูงสูงขึ้น และจะดึงให้หนี้เดิมที่มีอยู่มีอัตราเสี่ยงสูงขึ้นด้วย ในทางตรงกันข้ามถ้าลูกหนี้มีรายได้สูงแต่มีภาระรายจ่ายพอประมาณ ก็จะมีฐานะทางการเงินดีกว่าลูกหนี้ที่รายได้มากแต่รายจ่ายก็มากด้วย

1.2.3 ระยะเวลา เป็นปัจจัยอีกอย่างหนึ่งที่ช่วยในการพิจารณา ลูกหนี้บางรายไม่อาจชำระหนี้ได้ตามเงื่อนไข ถ้าให้เวลาสั้นเกินไป ถ้าหากให้เวลานานขึ้นอาจชำระได้เรียบร้อย ไม่มีปัญหาติดขัด ความสามารถในการชำระหนี้ เป็นการพิจารณาถึงความสามารถในการหารายได้เพื่อมาชำระหนี้คืนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย เช่น กรณีบุคคล ดูจากรายได้หลัก รายได้อื่นๆ

1.3 Capital หมายถึง ความเข้มแข็งทางการเงินของลูกค้า ซึ่งจะดูได้จากส่วนของทุนหรือเงินทุน (Equity หรือ Net worth) ทุนของกิจการจะเป็นสิ่งประกันแก่เจ้าหนี้และสร้างความมั่นใจแก่เจ้าหนี้ว่าจะได้รับชำระหนี้คืน ถ้าหากคุณสมบัติของลูกหนี้ด้าน 1.1 และ 1.2 ข้างต้นด้อยลง การลงทุนของเจ้าของจะแสดงให้เห็นถึงความมั่นใจและความตั้งใจในการประกอบกิจการ เช่น การลงทุนในโครงการ 150 ล้านบาท ถ้าผู้กู้มีเงินลงทุนเพียง 10 ล้านบาท แล้วขอกู้จากธนาคารอีก 140 ล้านบาท ก็ดูเหมือนว่าผู้ขอกู้จะเอาเปรียบธนาคาร ทำธุรกิจโดยออกเงินเพียงเล็กน้อย ถ้ามีกำไรตนเองได้รับ แต่ถ้าขาดทุนหรือล้มเหลวธนาคารจะเป็นผู้รับภาระการขาดทุน ส่วนใหญ่หรือเกือบ

ทั้งหมด ถ้าเป็นอย่างนี้ธนาคารคงปล่อยกู้ให้ไม่ได้ ดังนั้น ถ้าอัตราส่วนการลงทุนระหว่างผู้ลงทุนกับการขอกู้ต่างกันมากในลักษณะที่เงินกู้สูงเกินไป ธนาคารจะเกิดความเสียวอย่างมาก ส่วนผู้ขอกู้จะเสียน้อยมากจนอาจทำให้ไม่มีความตั้งใจทำธุรกิจจริงจังเท่าที่ควร

1.4 Collateral หมายถึง หลักทรัพย์ค้ำประกันหนี้ หลักประกันหนี้เป็นสิ่งที่ธนาคารในประเทศไทยมักจะพิจารณาในการให้สินเชื่อ ทั้งนี้ เพราะทรัพย์สินที่ลูกค้านำมาเสนอเป็นหลักประกันนั้นจะทำให้ธนาคารอุ่นใจ ในกรณีที่การให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้นั้นล้มเหลว ธนาคารยังมีโอกาสที่จะได้รับการชำระหนี้คืนจากการขายทรัพย์สินของลูกหนี้ที่นำมาจำนำหรือจำนองไว้ การให้สินเชื่อโดยมีหลักประกันทำให้ธนาคารลดความเสี่ยงต่อหนี้สูญที่อาจเกิดขึ้นได้มากกว่าให้สินเชื่อโดยไม่มีหลักประกัน

หลักประกันที่ลูกหนี้เสนอมา เจ้าหน้าที่สินเชื่อควรจะพิจารณาถึงคุณภาพของหลักประกัน ว่ามีน้ำหนักพอที่จะใช้ค้ำประกันหนี้ได้หรือไม่ ลูกหนี้อาจเสนอหลักประกันมาต่างๆ กัน เช่น เงินฝาก การจดจำนองที่ดิน โรงงาน อาคาร เครื่องจักร จำนำใบหุ้น เป็นต้น หลักประกันแต่ละประเภทจะมีสภาพคล่องในตัวเอง และน้ำหนักแตกต่างกันไป เจ้าหน้าที่สินเชื่อจะต้องพิจารณาว่ามีคุณภาพและน้ำหนักพอที่จะใช้ค้ำประกันหนี้ที่ขอแต่ละครั้งนั้นได้เหมาะสมหรือไม่

การพิจารณาถึงหลักประกัน อาจจะเป็นส่วนหนึ่งของ Capital ซึ่งนำมาค้ำประกันสินเชื่อ หลักประกันเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยลดความเสี่ยงของการให้สินเชื่อ กรณีที่ผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของผู้กู้ไม่เป็นไปตามแผนงานที่คาดคะเน หลักประกันที่นิยมใช้ค้ำประกันในการให้สินเชื่อ เช่น ที่ดิน อาคาร เงินฝากในธนาคาร หรือบุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นที่น่าเชื่อถือในสังคม ซึ่งต้องพิจารณาถึงสภาพคล่องของแต่ละหลักประกันว่ามีสภาพคล่องเพียงใด

1.5 Condition หมายถึง เงื่อนไขต่าง ๆ ที่จะมีผลทำให้ฐานะของลูกหนี้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีหรือเลวลงได้ เงื่อนไขต่าง ๆ ได้แก่

1.5.1 สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ (Economic Condition) เช่น ภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด เงินตึง ระดับราคาสินค้าสูงขึ้นหรือลดลง ตลาดการเงินเปลี่ยนแปลงทำให้แหล่งเงินทุนในตลาดการเงินมีมากขึ้นหรือน้อยลง การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนดอกเบี้ย การปรับนโยบายการเงินการคลังของรัฐ เป็นต้น สภาพทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับความไม่แน่นอนของวัฏจักรทางเศรษฐกิจ ซึ่งอาจมี

ผลกระทบถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคนิคการบริโภคของประชาชน สินค้า และวิธีการจำหน่ายสินค้าของธุรกิจ สิ่งเหล่านี้จะเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้ของลูกค้าด้วย ธุรกิจใดที่กำลังเป็นที่นิยมของนักลงทุน เนื่องจากสามารถสร้างรายได้อย่างงามในระยะสั้น ธนาคารก็มักจะปล่อยเงินกู้กับธุรกิจนั้นๆ เพราะภาวะเศรษฐกิจในช่วงนั้นได้เอื้ออำนวยให้ธุรกิจเหล่านี้เกิดเป็นที่นิยมของคนทั่วไป ซึ่งอาจขายคล่อง กำไรงาม

1.5.2 สถานการณ์ด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ (Political Condition) เช่น การปฏิวัติรัฐประหาร การจลาจล สถานการณ์วุ่นวายในประเทศเพื่อนบ้านและชายแดน ซึ่งอาจทำให้รัฐบาลขาดเสถียรภาพ กฎระเบียบและนโยบายบางอย่างของรัฐที่อาจจำกัดหรือส่งเสริมให้เกิดการลงทุนและอาจเป็นผลดีแก่บุคคลบางกลุ่ม เช่น การสั่งห้ามนำสินค้าบางประเภทเข้าประเทศ หรือการตั้งกำแพงภาษีนำเข้า จะมีผลให้ผู้ผลิตสินค้าประเภทเดียวกันในประเทศมีโอกาสที่จะขายสินค้าของตนเองได้มากขึ้น และได้ราคา เป็นการช่วยให้อุตสาหกรรมในประเทศขยายตัวออกไปได้ นโยบายช่วยเหลือชาวนาย่อมทำให้ฐานะทางการเงินดีขึ้น เป็นต้น

1.5.3 เงื่อนไขในธุรกิจนั้นๆ (Business or Industry Condition) เช่น การแข่งขันในอุตสาหกรรมหรือธุรกิจนั้นๆ มีมากน้อยเพียงใด ขนาดและฐานะของลูกค้าในธุรกิจหรืออุตสาหกรรมที่เขาทำอยู่นั้นเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งเป็นอย่างไร เป็นผู้นำ (Leader) ซึ่งมีอิทธิพลในวงการ หรือเป็นผู้ประกอบการรายย่อยที่ไม่มีความหมาย หรือความสำคัญในธุรกิจอุตสาหกรรมนั้นเลย

1.5.4 เงื่อนไขเกี่ยวกับตัวลูกหนี้ (Customer Condition) ตัวลูกค้า ผู้บริหาร หรือทีมงานบริหาร มีความรู้ความสามารถและความชำนาญพอที่จะคุมงานด้านต่างๆ ของกิจการไปได้ด้วยดี มีระบบและนโยบายในการบริหารงานและดำเนินงานดีพอ และมีโครงการใหม่ๆ ที่ดีที่จำเป็นทำให้กิจการก้าวหน้ามั่นคงและเจริญเติบโตขึ้นหรือไม่ ดังนั้น จะเห็นว่าการพิจารณาเงื่อนไขต่างๆ เป็นการพิจารณาถึง สภาพการณ์ทั่วไปที่อยู่นอกเหนือจากการควบคุมของผู้กู้ เช่น ภาวะทางเศรษฐกิจ สถานการณ์ของตลาดเงิน นโยบายของรัฐบาล ปัญหาแรงงาน การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย และอื่นๆ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการชำระหนี้เงินกู้คืน

1.6 Control หมายถึง ความสามารถในการควบคุมฐานะทางการเงินของผู้กู้ เป็นการพิจารณาถึงการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพของผู้กู้ มิใช่ว่าผู้กู้ทุกคนจะมีระบบการเงินและการบริหารงานภายในที่ดี เช่น บริหารแบบครอบครัว ซึ่งอาจจะใช้ได้ดีในธุรกิจหนึ่งแต่อีกธุรกิจหนึ่งอาจจะไม่ดีเท่าที่ควรได้ ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาทางการเงินแก่ผู้กู้ได้

2. การพิจารณาสินเชื่อโดยวิธี 5 Ps (5 Ps Policy)

นโยบาย 5Ps เป็นแนวทางการวิเคราะห์สินเชื่ออีกหลักเกณฑ์หนึ่งที่ยอมรับอาจเป็น 3 Ps หรือ 5Ps เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลสินเชื่อที่ไม่ใช่ทางการเงิน ในที่นี้จะกล่าวถึงนโยบาย 5Ps ว่าประกอบด้วย (ชนินทร์ พิทยาวิวิธ, 2550)

2.1 Purpose หมายถึง วัตถุประสงค์ของการกู้ยืม ธนาคารจำเป็นต้องทราบถึงวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อตรวจสอบดูว่า จำนวนเงินที่ลูกค้าขอกู้นั้นจะพอเอาไปดำเนินการนั้นๆ หรือตามวัตถุประสงค์ได้หรือไม่ ธนาคารควรพิจารณาวงเงินให้เหมาะสม นอกเสียจากจะทราบว่าเขามีเงินจากทางอื่นด้วย หรือถ้าพิจารณาเห็นว่าให้กู้แล้วเพิ่มภาระหนี้มากเกินไปก็ไม่ควรให้กู้ และเมื่อให้กู้ไปแล้วต้องดูว่าได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์หรืออย่างไร ถ้าใช้ผิดวัตถุประสงค์ในการกู้เงินนั้นจะต้องเป็นการนำเงินไปใช้ในทางที่ก่อให้เกิดผลผลิตเพิ่มขึ้น จึงจะทำให้ผู้ยืมมีรายได้เพียงพอที่จะมาชำระหนี้ได้ ดังนั้น การพิจารณาจุดประสงค์ในการกู้ยืม จึงเป็นการพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการขอกู้ เพื่อให้ผู้กู้นำเงินไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ การให้สินเชื่อแก่ผู้ขอกู้ไปใช้ผิดประเภทของวัตถุประสงค์ อาจนำความยุ่งยากมาสู่ธนาคารได้ในภายหลัง วัตถุประสงค์ของการขอสินเชื่อโดยทั่วไปสามารถสรุปได้ ดังนี้

- 2.1.1 เพื่อนำไปใช้เป็นทุนหมุนเวียน
- 2.1.2 เพื่อนำไปใช้ลงทุนในการตั้งกิจการใหม่
- 2.1.3 เพื่อนำไปจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายอย่างอื่น โดยไม่ใช้เงินรายได้ปกติ
- 2.1.4 เพื่อนำไปใช้ชำระหนี้เจ้าหนี้เดิม
- 2.1.5 เพื่อการเก็งกำไร
- 2.1.6 เพื่อนำไปใช้ในกิจการที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ เช่น สร้างสถานบันเทิง
- 2.1.7 เพื่อนำไปบริโภคส่วนบุคคล เช่น ซื้อรถยนต์ เป็นต้น

2.2 People หมายถึง การวิเคราะห์ประวัติและเรื่องราวของผู้กู้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญเพราะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความตั้งใจของผู้กู้ในการชำระหนี้คืน การเข้าถึงตัวผู้กู้เป็นเทคนิคที่สำคัญของผู้วิเคราะห์สินเชื่อ โดยถือหลักกว่ายิ่งได้ข้อมูลจากผู้กู้มากเท่าใดก็ยิ่งรู้จักผู้กู้มากขึ้นเท่านั้น การหาข้อมูลจากผู้กู้จะทำได้โดยการสัมภาษณ์ อาจใช้วิธีการถามตรงๆ การกรอกแบบสอบถาม การรู้เรื่องของผู้กู้โดยละเอียดจะทำให้สามารถวินิจฉัยข้อมูลได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการ

ปลอดภัยต่อธนาคารมากขึ้น เรื่องราวของผู้กู้ที่ควรทราบได้แก่ ประวัติครอบครัว ประวัติการงาน เป็นต้น ปัจจัยด้านตัวบุคคล แยกออกเป็นหลัก ๆ ได้ 2 ประการ

- พิจารณาว่าบุคคลที่มาขอกู้นั้นมีความรับผิดชอบในธุรกิจที่ทำอยู่ โดยดูจากแนวโน้มของการปฏิบัติงานในกิจการ การลงทุน ผลกำไร เมื่อเทียบกับคู่แข่ง
- ความสามารถ ความตั้งใจในการชำระหนี้ของลูกหนี้

2.3 Payment หมายถึง ความสามารถในการหารายได้มาชำระหนี้ ในการพิจารณาสินเชื่อ ผู้วิเคราะห์จำเป็นต้องทราบว่าโอกาสในการชำระหนี้คืนของผู้กู้มีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด ผู้กู้มีแผนการชำระหนี้อย่างไร การที่ลูกหนี้จะสามารถชำระหนี้คืนได้นั้น ก็ขึ้นอยู่กับรายได้ของลูกหนี้เป็นสำคัญ หากลูกหนี้มีรายได้ดีและแน่นอนก็ย่อมเป็นที่เชื่อถือได้ ควรได้รับพิจารณาให้กู้แหล่งที่มาของรายได้ที่ผู้กู้อาจจะได้เงินมาชำระหนี้ ได้แก่ กำไรของกิจการ รายได้จากการขายทรัพย์สิน หรือหลักทรัพย์ และลูกหนี้กู้ยืมจากที่อื่นมาชำระหนี้ เนื่องจากการจ่ายชำระหนี้ เป็นเรื่องสำคัญเพราะความสำคัญของการให้สินเชื่ออยู่ที่ว่าผู้ขอกู้จะต้องชำระเงินกู้ตรงตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ ธนาคารจะไม่ให้สินเชื่อแก่ผู้ขอกู้ใดก็ตามที่ไม่สามารถบอกแหล่งที่มาและวิธีการชำระหนี้คืนได้ ซึ่งจะพิจารณาจากความสามารถในการดำเนินงานของลูกหนี้ ระยะเวลาที่ผู้กู้มีความเหมาะสมหรือไม่ รายละเอียดการชำระหนี้คืนของลูกหนี้แจ้งมาสมเหตุสมผลกับวัตถุประสงค์ที่ขอกู้หรือไม่

2.4 Protection หมายถึง หลักประกันความเสี่ยงของธนาคาร ในการกู้ยืมนั้น ธนาคารผู้ให้กู้ย่อมคาดว่าจะได้รับชำระหนี้คืน จากรายได้หรือผลกำไรในการดำเนินกิจการของลูกหนี้ แต่ก็จำเป็นต้องคำนึงถึงความเสี่ยงผลพลได้ในการดำเนินกิจการของลูกหนี้ที่อาจเกิดขึ้นได้ด้วย ซึ่งอาจเป็นเพราะความสามารถในการบริหารงานของลูกหนี้โดยตรง ทำให้รายได้ไม่เพียงพอและมีภาระหนี้สินมาก หรืออาจจะมาจากสิ่งที่ไม่คาดหมายได้ เช่น เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ หรือการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สภาพทางธุรกิจและอุตสาหกรรม ฉะนั้น ผู้พิจารณาให้กู้ยืมจึงควรพิจารณาถึงหลักประกัน เพราะเป็นการช่วยให้ธนาคารลดอัตราเสี่ยง ไม่ต้องสูญเสียเงินที่ให้ผู้กู้ไปในการนี้ผู้กู้ไม่สามารถชำระหนี้ อย่างไรก็ดี การพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้เป็นสิ่งสำคัญมากกว่า เพราะธนาคารต้องการได้เงินคืนมากกว่าทรัพย์สินที่เป็น

2.4.1 หลักประกันภายในของผู้กู้ เช่น ที่ดิน บ้านที่อยู่อาศัย เงินฝากกับธนาคาร

2.4.2 หลักประกันภายนอก เช่น ให้บุคคลภายนอกเข้ามารับผิดชอบในหนี้สินด้วยการนำหลักทรัพย์มาค้ำประกัน หรือบุคคลค้ำประกัน

2.5 Prospect หมายถึง แนวโน้มในอนาคต เป็นการพิจารณาภาพรวมของข้อ 2.1 – 2.4 กลุ่มทางในอนาคต ว่าควรจะให้กู้หรือไม่ ความเสี่ยงในธุรกิจของผู้กู้ในอนาคต ความยุ่งยากในการเรียกเก็บหนี้ ซึ่งหากผู้กู้มีลูกทางดี อาชีพมั่นคง หมายถึงลูกหนี้จะมีความสามารถในการชำระหนี้คืนธนาคารได้

แนวความคิดเกี่ยวกับมูลเหตุของการค้างชำระหนี้

การค้างชำระหนี้ของลูกหนี้ เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยากในการดำเนินงานของธนาคาร เนื่องจากการอำนวยสินเชื่อแก่ลูกค้าที่มาขอสินเชื่อ แม้ว่าได้มีการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอู้แล้วก็ตาม แต่ยังมีปัจจัยหลายปัจจัยที่ส่งผลให้ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ตามกำหนด ที่ระบุไว้ในสัญญา ธนาคารเองก็มีระบบตรวจสอบ ติดตามหนี้ ภายหลังจากที่ได้ให้กู้แล้ว ซึ่งต้องหาวิธีการหรือมาตรการในการควบคุมหนี้ค้างชำระให้อยู่ในระดับที่ไม่เกินเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งมูลเหตุของการค้างชำระหนี้ พอจะสรุปได้ดังนี้ (อ้างถึงใน วนิดา จันทวงศ์, 2550, หน้า 14-15)

1. เกิดจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ หากปัจจัยดังกล่าวเปลี่ยนแปลง ย่อมส่งผลกระทบต่อตัวลูกหนี้ได้ ได้แก่

1.1 ภาวะเศรษฐกิจ เป็นปัญหาสำคัญของการประกอบธุรกิจ หากภาวะเศรษฐกิจดี ย่อมส่งผลให้การประกอบธุรกิจมีการขยายตัวและเจริญรุ่งเรือง หากสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำหรือซบเซาย่อมส่งผลให้เกิดการชะลอตัวทางธุรกิจและการจ้างงานน้อยลง รายได้ของบุคคลลดลงตาม ซึ่งในบางธุรกิจอาจจะประสบปัญหารุนแรงถึงขั้นล้มละลายได้

1.2 นโยบายของรัฐบาล การดำเนินธุรกิจย่อมต้องเป็นไปในขอบเขตแห่งกฎหมายธุรกิจบางชนิด รัฐบาลอาจเห็นว่ามีความจำเป็นต่อการครองชีพของประชาชนก็อาจจะกำหนดให้มีการควบคุมราคา เช่น ปูนซีเมนต์ น้ำตาล เป็นต้น การกระทำเช่นนี้ย่อมเป็นผลดีต่อผู้บริโภค แต่ถ้ามีปัจจัยอื่นเปลี่ยนแปลง รัฐบาลจะต้องพิจารณาปรับนโยบายให้เหมาะสม

1.3 ค่านิยมและเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทั้งสองแม้ว่าดูเป็นเรื่องเล็กน้อย แต่ก็อาจจะทำให้ธุรกิจบางประเภทเกิดปัญหาขึ้นได้ โดยเฉพาะธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับแฟชั่น เมื่อผู้บริโภคมีค่านิยมเปลี่ยนแปลงไป หรือทางด้านเทคโนโลยี เช่น อุตสาหกรรมประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาในราคาที่ถูกลงและคุณภาพที่ดีขึ้น

1.4 ภัยธรรมชาติหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด เช่น ไฟไหม้ ภัยจากน้ำท่วม ผลผลิตได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติ อุบัติเหตุ

2. ปัจจัยภายใน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นภายในธนาคาร ที่เป็นผู้ปล่อยสินเชื่อเอง และสามารถควบคุมการเปลี่ยนแปลงได้ ได้แก่

2.1 การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย

2.2 การประเมินราคาหลักทรัพย์ที่ไม่เหมาะสม เช่น การประเมินราคาหลักประกันที่สูงเกินไป

2.3 ระบบการติดตามและควบคุมหนี้ของธนาคาร

2.4 การอำนวยการสินเชื่อของธนาคารที่ไม่มีการกลั่นกรองที่ดี

3. ปัจจัยที่เกิดจากตัวลูกหนี้ ได้แก่

3.1 การที่ลูกหนี้นำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม เช่น การนำไปเก็งกำไรในธุรกิจ

3.2 การย้ายถิ่นที่อยู่ การเปลี่ยนงาน การถูกเลิกจ้างงาน

3.3 ลูกหนี้ถึงแก่กรรมหรือเจ็บป่วยเรื้อรัง ทุพพลภาพ สภาพครอบครัวหย่าร้าง

3.4 ลูกหนี้ใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือย มีหนี้สินภายนอกมาก

3.5 ลูกหนี้ทำการค้าเกินตัวหรือหวังผลเลิศในธุรกิจมากเกินไป

3.6 การเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร เป็นผลให้การดำเนินงานของธุรกิจชะงักงัน

3.7 การทุจริตของผู้บริหารในกิจการ

3.8 ลูกหนี้เจตนาบิดพลิ้วไม่ยอมชำระหนี้ หรือนำเงินไปชำระหนี้ภายนอก ก่อนนำเงินไปชำระคืนแก่ธนาคาร

3.9 ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้อื่น ๆ ดำเนินคดีและยึดทรัพย์ขายทอดตลาด

หลักเกณฑ์การจัดการสินเชื่อของธนาคาร

การจัดการสินเชื่อ (คารณี พุทธิวิบูลย์, 2553) หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาสินเชื่อมีหลักใหญ่อยู่ 6 ประการด้วยกัน โดยแต่ละหลักมีแหล่งข้อมูลและเครื่องบ่งชี้ทั้งทางด้านปริมาณ (Quantitative) และด้านคุณภาพ (Qualitative) ตามรายละเอียดต่อไปนี้

1. หลักประกันความเสี่ยง จะพิจารณาทางด้านความเสี่ยงของธนาคารจากการให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ โดยพิจารณาจากการวิเคราะห์อัตราส่วน หรือตัวแปรทางการเงินที่สำคัญ เช่น การตีราคาประเมินหลักทรัพย์ที่ค้ำประกัน และการวิเคราะห์การป้องกันความเสี่ยงจากหลักทรัพย์ที่ใช้ค้ำประกันในกรณีที่มีการฟ้องร้องดำเนินคดี

2. ความสามารถในการสร้างกำไร (Profitability) เป็นการพิจารณาความสามารถของลูกหนี้ในการสร้างกำไรจากการดำเนินงานของกิจการ การพยากรณ์ยอดขายในอนาคต การหาจุดคุ้มทุน การสร้างงบประมาณการกำไรขาดทุน งบดุล

3. สภาพคล่องตัวของทรัพย์สิน (Liquidity) เป็นการวิเคราะห์ฐานะของกิจการจากงบดุลตรวจสอบลูกหนี้ สินค้าคงเหลือว่ามีสภาพคล่องสามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้เร็วหรือไม่

4. ภาวะการหมุนเวียนของเงินทุน (Mobility) การวิเคราะห์ทั้งกระแสเงินสดของกิจการ การเคลื่อนไหวบัญชีกระแสรายวันเหมาะสมกับขนาดของกิจการหรือไม่ เช่น กิจการค้าปลีกปริมาณเงินที่เคลื่อนไหวบัญชีกระแสรายวันจะมีจำนวนครั้งสูงและจำนวนเงินไม่มาก แต่ถ้าเป็นกิจการค้าส่ง ปริมาณการเคลื่อนไหวสูงและจำนวนเงินสูงด้วย

5. ความสามารถและความชำนาญในด้านเทคนิคและการบริหาร (Technical & Managerial skill) เป็นการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของลูกหนี้ต่อธุรกิจที่ดำเนินการอยู่ ตลอดจนเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิต นโยบายของกิจการ เป้าหมายหรือแผนการต่าง ๆ

6. อนาคตของธุรกิจการประกอบการ วิเคราะห์แนวโน้มธุรกิจในอนาคต การแข่งขันจากคู่แข่งทำได้ง่ายหรือไม่ ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐมากน้อยแค่ไหน

หลักเกณฑ์ในการจัดชั้นหนี้ และการกันสำรอง

ตามประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย ลงวันที่ 3 สิงหาคม 2551 เรื่องหลักเกณฑ์การจัดชั้นและการกันเงินสำรองของสถาบันการเงิน โดยมีผลบังคับใช้กับสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินทุกแห่ง ได้กำหนดให้มีการจัดชั้นลูกหนี้ออกเป็น 6 ประเภท โดยยึดตามจำนวนงวดที่ลูกหนี้ค้างชำระหนี้ ตามตารางดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงการแบ่งชั้นลูกหนี้

ชั้นที่	ลูกหนี้ค้างชำระ (งวด)	การจัดชั้น	หมายเหตุ
1	ไม่เกิน 1 งวด	ชั้นปกติ	ปกติ
2	มากกว่า 1 งวด ไม่เกิน 3 งวด	ชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ	ปกติ
3	มากกว่า 3 งวด ไม่เกิน 6 งวด	ชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน	เริ่มคิดเป็น NPL
4	มากกว่า 6 งวด ไม่เกิน 12 งวด	ชั้นสงสัย	เป็น NPL
5	มากกว่า 12 งวด ขึ้นไป	ชั้นสงสัยจะสูญ	เป็น NPL
6	ลูกหนี้ที่ไม่สามารถติดตามได้	ชั้นสูญ	ตัดออกจากบัญชี

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2551)

สินทรัพย์จัดชั้นปกติ หมายถึง ลูกหนี้ที่ไม่ผิดนัดชำระหนี้และไม่มีสัญญาณใด ๆ แสดงว่า จะมีการผิดนัดชำระหนี้ อันอาจจะเป็นเหตุให้สถาบันการเงินได้รับความเสียหาย ได้แก่ ลูกหนี้ที่ค้างชำระดอกเบี้ยหรือต้นเงินไม่เกิน 1 เดือน นับแต่วันที่ครบกำหนดชำระหรือลูกหนี้ที่ไม่เข้าข่ายเป็นลูกหนี้จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ ต่ำกว่ามาตรฐาน สงสัย สงสัยจะสูญ หรือสูญ

สินทรัพย์ชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ หมายถึง ลูกหนี้ที่ไม่มีสัญญาณว่าจะเกิดความเสียหาย แต่มีฐานะหรือผลการดำเนินงานอ่อนลง ซึ่งหากไม่ได้รับการแก้ไขในเวลาอันควรจะทำให้ความสามารถในการชำระหนี้ลดลงไปอีก จนไม่สามารถชำระดอกเบี้ยหรือต้นเงินตามกำหนด ลูกหนี้ที่เข้าข่ายสินทรัพย์ชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ ให้พิจารณาตามเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

- ลูกหนี้ที่ค้างชำระต้นเงิน หรือดอกเบี้ย เกินกว่า 1 เดือน นับแต่วันถึงกำหนดชำระ ไม่ว่าจะ เป็นไปตามเงื่อนไข เงื่อนไขตามสัญญา หรือวันที่ธนาคารทวงถามหรือเรียกให้ชำระคืน แล้วแต่ วันใดจะถึงก่อน

- ลูกหนี้ที่ไม่ค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ย แต่มีหลักฐานที่แสดงว่ามีปัจจัยบางอย่างที่อาจ มีผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้คืน หรือมีความไม่สมบูรณ์ของหลักประกัน

- มีเหตุประการอื่นที่แสดงว่าสินทรัพย์หรือสิทธิเรียกร้องนั้น มีค่าเสื่อมถอยลงหรือลูกหนี้ มีฐานะหรือผลการดำเนินงานอ่อนลงตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยสั่ง

สินทรัพย์จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน หมายถึง ลูกหนี้ที่มีโอกาสที่จะก่อให้เกิดความเสียหาย หากปัจจัยที่เป็นจุดอ่อนไม่ได้รับการแก้ไข โดยให้พิจารณาตามเกณฑ์ต่าง ๆ ดังนี้

- ลูกหนี้ที่ค้างชำระต้นเงิน หรือ ดอกเบี้ยเกินกว่า 3 เดือน นับแต่วันถึงกำหนดชำระ ไม่ว่าจะ เป็นไปตามเงื่อนไข เงื่อนไขตามสัญญา หรือวันที่ธนาคารทวงถามหรือเรียกให้ชำระคืน แล้วแต่ วันใดจะถึงก่อน

- ลูกหนี้ที่ค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ยไม่เกิน 3 เดือน แต่มีหลักฐานชัดเจนว่า มีปัจจัย บางอย่างที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ เช่น ภาวะของภาค อุตสาหกรรมของลูกหนี้เสื่อมถอย หลักประกันเสื่อมค่าลง

- ลูกหนี้ดำเนินธุรกิจขาดทุนเป็นเวลาตั้งแต่ 2 ปีติดต่อกันขึ้นไป หรือลูกหนี้ที่ขาดขาดทุน สะสม จนทำให้สินทรัพย์หลักหักหนี้สินต่ำกว่าถึงหนึ่งของทุนซึ่งชำระแล้ว เว้นแต่ มีหลักฐาน ที่แสดงให้เห็นว่ากิจการของลูกหนี้มีโอกาสดำเนินการพอชดเชยผลขาดทุน

- มีเหตุประการอื่นที่แสดงว่าสินทรัพย์หรือสิทธิเรียกร้องนั้น มีปัญหาในการเรียกให้ ชำระคืน หรือไม่ก่อให้เกิดรายได้ตามปกติตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยสั่ง

สินทรัพย์จัดชั้นสงสัย หมายถึง ลูกหนี้ที่คาดว่าไม่สามารถเรียกให้ลูกหนี้ชำระคืน ได้ ครบถ้วน ได้แก่ ลูกหนี้ที่ค้างชำระดอกเบี้ยหรือต้นเงินตั้งแต่ 6 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือนนับแต่วัน ครบกำหนดชำระ โดยพิจารณาตามเกณฑ์ต่าง ๆ ข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

- ลูกหนี้ที่ค้างชำระต้นเงิน หรือดอกเบี้ยเกินกว่า 6 เดือน นับแต่วันถึงกำหนดชำระไม่ว่าจะ เป็นไปตามเงื่อนไข เงื่อนไขตามสัญญา วันที่ธนาคารทวงถาม เรียกให้ชำระคืน แล้วแต่วันใด จะถึงก่อน

- มีคำสั่งศาลให้พิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้
- ลูกหนี้หยุดกิจการหรือเลิกกิจการ หรือกิจการของลูกหนี้อยู่ระหว่างชำระบัญชี
- ลูกหนี้ประวิงการชำระหนี้ หรือกระทำการใด ๆ เพื่อมิให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ เช่น ออกไปจากประเทศไทย หรือย้ายถ่ายเททรัพย์สิน
- ลูกหนี้มีฐานะการเงินไม่มั่นคงหรือความสามารถในการทำรายได้ต่ำ แสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ต่ำ
- ติดต่อลูกหนี้ไม่ได้ หรือตามตัวลูกหนี้ไม่พบ หรือลูกหนี้ไปจากภูมิลำเนาที่ปรากฏตามสัญญาโดยไม่แจ้งให้ธนาคารทราบ
- ลูกหนี้ย้ายไปจากภูมิลำเนาตามที่ปรากฏในสัญญาโดยไม่แจ้งให้ธนาคารทราบและไม่สามารถติดต่อกับลูกหนี้ได้
- ธุรกิจของลูกหนี้ไม่ปรากฏแน่ชัด หรือไม่ได้ประกอบธุรกิจจริงจัง
- ธนาคารได้ฟ้องลูกหนี้ หรือได้ยื่นคำขอเฉลี่ยทรัพย์ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้อื่นฟ้อง
- ธนาคารได้ฟ้องลูกหนี้ในคดีล้มละลายหรือยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้อื่นฟ้องในคดีล้มละลาย
- มีเหตุประการอื่นที่แสดงว่าสินทรัพย์หรือสิทธิเรียกร้องนั้น คาดว่าจะเรียกคืนไม่ได้ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยสั่ง

สินทรัพย์จัดชั้นสงสัยจะสูญ หมายถึง ลูกหนี้ที่ไม่มีความสามารถชำระหนี้ได้โดยสิ้นเชิง หรือลูกหนี้ที่ค้างชำระดอกเบี้ยหรือเงินต้นเกินกว่า 12 เดือน นับแต่วันที่ครบกำหนดชำระ โดยพิจารณาตามเกณฑ์ต่าง ๆ ข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

- ลูกหนี้ที่ค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลาเกินกว่า 12 เดือนนับแต่ถึงกำหนดชำระ ไม่ว่าจะเป็นไปตามเงื่อนไขหรือเงื่อนไขตามสัญญา หรือวันที่ธนาคารพาณิชย์ทวงถามเรียกหนี้คืน ยกเว้นลูกหนี้จัดชั้นสูญแล้ว
- อสังหาริมทรัพย์ที่มาจากการชำระหนี้หรือซื้อจากการขายทอดตลาด เฉพาะส่วนที่เป็นผลต่างของราคาตามบัญชีที่สูงกว่ามูลค่าที่ได้จากการประเมินราคาหรือตีราคาไว้ไม่เกิน 12 เดือน โดยมูลค่าดังกล่าวให้หักด้วยประมาณการค่าใช้จ่ายในการขายก่อนนำไปเปรียบเทียบกับราคาตามบัญชี การประเมินราคาหรือตีราคาอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวให้ถือตามหลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าหลักประกันของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

- สินทรัพย์อื่นที่เป็นผลต่างของราคาตามบัญชีที่สูงกว่ามูลค่ายุติธรรมหรือมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน ทั้งนี้ธนาคารพาณิชย์ต้องกำหนดมูลค่ายุติธรรมหรือมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในมาตรฐานบัญชี

- สินทรัพย์หรือสิทธิเรียกร้องที่คาดว่าจะเรียกคืนไม่ได้ทั้งจำนวน

- ส่วนสูญเสียที่เกิดจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

- มิเหตุประการอื่นที่แสดงว่าสินทรัพย์หรือสิทธิเรียกร้องนั้นจะเรียกคืนไม่ได้ทั้งจำนวนตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

สินทรัพย์จัดชั้นสูญ หมายถึง ลูกหนี้ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้โดยสิ้นเชิงให้ตัดออกจากบัญชี โดยพิจารณาตามเกณฑ์ต่าง ๆ ข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

- สิทธิเรียกร้องที่ได้ปฏิบัติโดยสมควรเพื่อให้ได้รับชำระหนี้แต่ไม่มีทางที่จะได้รับชำระหนี้แล้ว

- สิทธิเรียกร้องที่ตามพฤติกรรมไม่อาจเรียกคืนให้ชำระหนี้ได้ เช่น ขาดอายุความในการดำเนินคดี ขาดพยานหลักฐาน หรือสัญญาไม่สมบูรณ์ ไม่สามารถบังคับได้ตามกฎหมาย

- สินทรัพย์อื่นซึ่งชำรุด เสียหาย หรือหมดราคา

- ส่วนสูญเสียที่เกิดจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กฤษฎา แพร่คุณธรรม (2547) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2531-2546 โดยการวิเคราะห์สมการในรูปแบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ประกอบด้วย

1. ดัชนีราคาผู้บริโภค (CPI) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ กล่าวคือ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ ดัชนีราคาผู้บริโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารอาคารสงเคราะห์เพิ่มขึ้น 1325.26 ล้านบาท

2. รายได้ประชาชาติเฉลี่ยต่อหัว (INC) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ กล่าวคือ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้น 1 บาท จะส่งผลให้หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ลดลง 76 ล้านบาท

3. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (EX) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ กล่าวคือ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้น 1 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ จะส่งผลให้หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ลดลง 843.51 ล้านบาท

จารุณี บุญบานเย็น (2547) ได้ศึกษา แบบจำลองวัดความเป็นได้ในการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลสถิติภูมิทำการศึกษานี้ที่หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ที่ยืมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 - 2545 ผลการศึกษาสรุปได้ว่า หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในประเทศไทย มีสาเหตุทั้งจากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน

โดยปัจจัยนอกเป็นปัจจัยผลักดันจากวิกฤตเศรษฐกิจ ที่ทางการดำเนินนโยบายเสรีทางการเงินในขณะที่ยังคงอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ เมื่ออัตราดอกเบี้ยในประเทศสูงกว่าต่างประเทศมาก ทำให้เงินตราต่างประเทศไหลเข้ามาในระบบเศรษฐกิจสูง ทั้งเพื่อการลงทุนอย่างมากมาย จนก่อให้เกิดอุปทานสินค้าในตลาดในภาคอสังหาริมทรัพย์เมื่อเศรษฐกิจฟองสบู่แตกจึงทำให้ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้คืนได้ และหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว

สำหรับสาเหตุจากปัจจัยภายใน มีสาเหตุมาจากการขาดการบริหารจัดการที่ดีลูกหนี้หลายรายมิได้กู้ยืมเงินมาเพื่อดำเนินธุรกิจหลัก ที่สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจที่แท้จริง แต่กลับนำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ เช่น ทำธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่ตนไม่ถนัด หรือกู้ยืมเงินตราต่างประเทศ แต่นำเงินกู้นั้นทำธุรกิจที่ไม่ผลตอบแทนเป็นเงินบาท เป็นต้น นอกจากนี้เจ้าหนี้สถาบันการเงินบาง

กรณีให้กู้ยืมเงินโดยมิได้วิเคราะห์สินเชื่อจริงจัง มีการแข่งขันการให้สินเชื่อโดยขาดการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ รวมทั้งมีขาดการติดตามธุรกิจของลูกค้าอย่างใกล้ชิด เมื่อเกิดวิกฤติสถาบันการเงินก็ไม่ยอมปล่อยสินเชื่อเพิ่ม ส่งผลให้ธุรกิจมีผลประกอบการขาดทุนและปิดกิจการ ปัญหาหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้จึงได้รุนแรงขึ้นตามลำดับ

ฉัตรอุมา เอี่ยมอานวย (2553) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารอาคารสงเคราะห์สำนักงานใหญ่ โดยทำการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้ รายจ่ายในครอบครัวต่อเดือน จำนวนบุตร และจำนวนบุคคลที่ต้องอุปการะ 2) ข้อมูลเกี่ยวกับการกู้เงินของลูกค้าที่ค้างชำระหนี้ ได้แก่ ประเภทกลุ่มผู้กู้ วัตถุประสงค์การกู้ วงเงินกู้ ระยะเวลาในการผ่อนชำระเงินกู้ จำนวนเงินงวดผ่อนชำระรายเดือน ระยะเวลาที่ผ่อนชำระหนี้มาแล้ว จำนวนงวดที่ค้างชำระ และจำนวนเงินงวดที่ค้างชำระทั้งสิ้น 3) ข้อมูลการเกิดหนี้ค้าง แบ่งเป็น การเกิดหนี้ค้างจากธนาคาร เกิดจากหน่วยงานของผู้กู้ และเกิดจากตัวผู้กู้ จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อาชีพ รายได้รวมต่อเดือน รายจ่ายในครอบครัวต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารอาคารสงเคราะห์สำนักงานใหญ่ ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวกับข้อมูลการกู้เงินของลูกค้าที่ค้างชำระหนี้ พบว่า มีเพียง วงเงินกู้และจำนวนเงินงวดผ่อนชำระต่อเดือนเท่านั้น ที่มีความสัมพันธ์กับหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารอาคารสงเคราะห์สำนักงานใหญ่

นงนุช กะดีแดง (2541) ได้ทำการศึกษาเรื่อง หนี้ค้างชำระของสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารอาคารสงเคราะห์ในจังหวัดเชียงใหม่ การศึกษามีวัตถุประสงค์ที่สำคัญอยู่ 2 ประการ

1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับลูกหนี้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยที่ค้างชำระหนี้
2. เพื่อศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อหนี้ค้างชำระของสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารอาคารสงเคราะห์ในจังหวัดเชียงใหม่

วิธีการศึกษา ใช้สถิติเชิงพรรณนา และวิธีการทดสอบ Chi-square โดยจะใช้ข้อมูลซึ่งประกอบด้วย

- ข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งได้มาจากบัญชีลูกหนี้ที่ค้างชำระ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 – 2539 จำนวน 300 ตัวอย่าง จากจำนวนทั้งหมด 1,900 ราย

- ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการแก้ไขปัญหานี้ค้างชำระ เป็นข้อมูลที่ได้จากเอกสารงานวิจัยของธนาคารอาคารสงเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า ลูกหนี้ส่วนใหญ่ที่มีหนี้ค้างชำระมูลค่าต่ำกว่า 600,000 บาท ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36 – 45 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีอาชีพที่มีรายได้ประจำโดยเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 30,001 บาท และมีสมาชิกในครัวเรือนอยู่ระหว่าง 3 – 4 คน

วัตถุประสงค์ในการกู้ยืม เพื่อซื้อที่ดินและอาคารรวมทั้งห้องชุดที่พักอาศัย โดยมีวงเงินกู้ยืมระหว่าง 300,000 – 600,000 บาท และมีมูลค่าหลักทรัพย์ค้ำประกันต่ำกว่า 600,001 บาท ระยะเวลาในการกู้ยืม 10 – 15 ปี อัตราดอกเบี้ยตกลงในวันกู้ยืม ส่วนใหญ่อยู่ระหว่างร้อยละ 11.60 – 13.00 ต่อปี และมีวงการชำระระหว่าง 3,001 – 6,000 บาท ต่อเดือน

ปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติส่งผลต่อการชำระหนี้ของลูกหนี้ ได้แก่ อัตราส่วนระหว่างมูลค่าวงการชำระหนี้เทียบกับรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและมูลค่าสิ่งปลูกสร้างที่เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกัน สอดคล้องตามหลักความสามารถในการชำระหนี้ตามหลักเกณฑ์ 6Cs (Cs Policy) หรือ หลักการชำระหนี้ตามเกณฑ์ 5Ps (Ps Policy) ส่วนปัจจัยอื่นที่กำหนดในแบบจำลอง เช่น อาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และอัตราส่วนระหว่างมูลค่าสินทรัพย์หลักประกัน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ลินธนา พลภักดี (2551) ศึกษาเรื่อง การประเมินผลการติดตามหนี้ค้างชำระสินเชื่อโครงการธนาคารประชาชนของธนาคารออมสิน เขตเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปด้านต่างๆ ของลูกหนี้รวมถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการชำระหนี้ และศึกษาผลของการติดตามหนี้ค้างชำระสินเชื่อโครงการธนาคารประชาชน ของธนาคารออมสินเขตเชียงใหม่ 1 จำนวน 500 ราย โดยใช้การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยแบบจำลองโลจิต (Logit Model) ด้วยเทคนิควิธีการวิเคราะห์ความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimate: MLE) และเทคนิควิเคราะห์โดยวิธี Marginal effect

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มผู้มาชำระหนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 59.22 มีช่วงอายุระหว่าง 31 – 50 ปี ร้อยละ 62.14 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา /ปวช./ปวส. ร้อยละ 40.13 มีอาชีพค้าขาย/ทำธุรกิจ ร้อยละ 66.34 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 64.73 คู่สมรสมีอาชีพค้าขาย/ทำธุรกิจ

ร้อยละ 36.89 เป็นผู้ที่มียาได้ระหว่าง 10,001 – 30,000 บาท ร้อยละ 35.27 มียาจ่ายน้อยกว่า 10,001 บาท ร้อยละ 34.30 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 – 4 คน ร้อยละ 62.14 มีภาระการส่งบุตรเรียนหนังสือ ร้อยละ 59.87 มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียน ร้อยละ 82.85

ผลการศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการกลับมาชำระหนี้คืนเงินกู้สินเชื่อโครงการธนาคารประชาชนจากกลุ่มผู้มาชำระหนี้ พบว่าผู้กลับมาชำระหนี้มีปัจจัยในการเกิดหนี้ค้างชำระจากราคาวัตถุดิบที่เพิ่มขึ้นมากที่สุด ร้อยละ 82.20 รองลงมาคือภาวะเศรษฐกิจไม่ดี ร้อยละ 65.37 มีคู่แข่งเพิ่มขึ้น ร้อยละ 61.81 การเปลี่ยนแปลงนโยบายรัฐบาล ร้อยละ 54.05 และไม่มีการออมเงินเพื่ออนาคต ร้อยละ 53.72 ตามลำดับผลการติดตามหนี้ค้างชำระที่ผู้กู้ได้รับการติดตามจากธนาคาร พบว่า กลุ่มผู้กลับมาชำระหนี้คืนให้กับธนาคาร ได้รับการติดตามทางโทรศัพท์ มากที่สุด ร้อยละ 89.00 รองลงมา คือ การติดตามทางจดหมาย ร้อยละ 70.55 และการติดตาม ณ สถานที่ประกอบการ / ที่พัก ร้อยละ 57.28 ตามลำดับ ส่วนการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการกลับมาชำระหนี้คืนเงินกู้สินเชื่อโครงการธนาคารประชาชนให้กับธนาคาร พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการกลับมาชำระหนี้คืน ได้แก่ การออมเงินเพื่ออนาคตเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด รองลงมาได้แก่การเป็นหนี้ในระบบ และการติดตามหนี้ทางโทรศัพท์ โดยปัจจัยทั้งสามนี้มีผลต่อการกลับมาชำระหนี้คืนเพิ่มมากขึ้นกว่า ร้อยละ 25.20 ในขณะที่ภรรยา การติดตามหนี้ทางกฎหมาย และการติดตามหนี้ ณ สถานที่ประกอบการ/ที่พักอาศัย ปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อการกลับมาชำระหนี้คืนเพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 18.71 – 21.84 นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาล ราคาวัตถุดิบสูงขึ้น อาชีพของผู้กู้ คู่แข่งทางธุรกิจเพิ่มขึ้น และการค่าใช้จ่ายส่งบุตรเรียนหนังสือ โดยที่ปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อการกลับมาชำระหนี้คืนสินเชื่อโครงการธนาคารประชาชนเพิ่มขึ้นน้อยกว่าร้อยละ 15.77

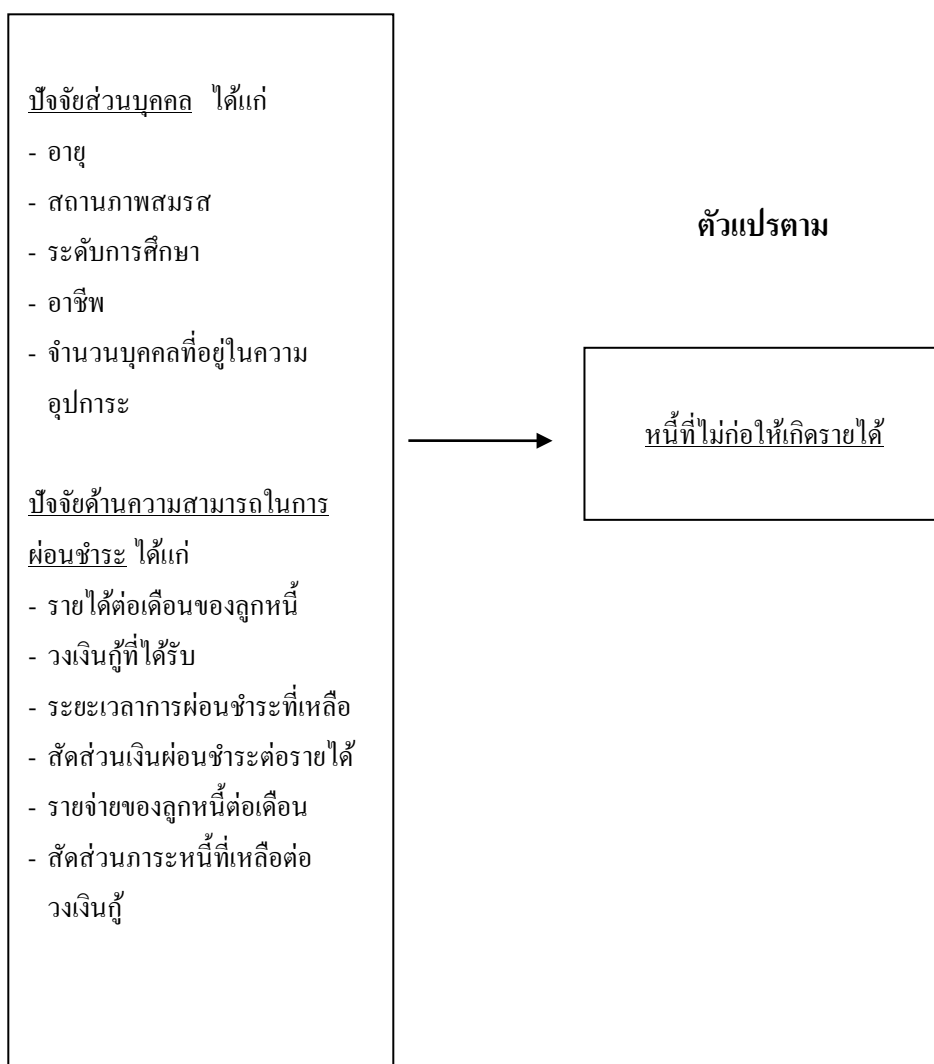
สุภาพร ธรรมราชสุนทร (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของลูกหนี้สินเชื่อบัวหลวง ศูนย์สินเชื่ออุปโภคบริโภค ธนาคารกรุงเทพ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของลูกหนี้สินเชื่อบัวหลวง และปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของลูกหนี้สินเชื่อบัวหลวง โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากระบบงานสินเชื่อของศูนย์สินเชื่ออุปโภคบริโภค ธนาคารกรุงเทพ จำนวน 400 ราย แบ่งเป็นลูกหนี้ปกติ 200 ราย และลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ 200 ราย ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การทดสอบ Chi – square และใช้สมการถดถอยแบบ Binary Logistic Regression ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของลูกหนี้สินเชื่อบัวหลวง ศูนย์สินเชื่ออุปโภคบริโภค ธนาคารกรุงเทพ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ วงเงินกู้ สัดส่วนภาระหนี้ต่อวงเงินกู้ จำนวนผู้กู้ ราคาประเมินหลักประกันและสัดส่วนภาระหนี้ต่อราคาประเมินหลักประกัน ส่วนผลการศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยใช้สมการถดถอยแบบ Binary Logistic Regression ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่าปัจจัยที่มีระดับความสำคัญในการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ จำนวนผู้กู้ และสัดส่วนภาระหนี้ต่อราคาประเมินหลักประกัน

กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากแนวคิด ทฤษฎี ที่ใช้ในการศึกษาและผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น สามารถสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารออมสิน: กรณีศึกษาธนาคารออมสิน เขตกรุงเทพมหานคร โดยกำหนดให้หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เป็นตัวแปรตาม ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านความสามารถในการผ่อนชำระเป็นตัวแปรอิสระ ดังภาพที่ 7

ตัวแปรอิสระ

ภาพที่ 7 กรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารออมสิน : กรณีศึกษาธนาคารออมสิน เขตกรุงเทพมหานคร ในบทนี้จะกล่าวถึงระเบียบวิธีการดำเนินการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

ข้อมูลที่ใช้และการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษานี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งได้แก่ ข้อมูลของลูกค้าหนี้สินเชื่อของธนาคารออมสินทั้งลูกหนี้ปกติและลูกหนี้ที่มีปัญหาค้างชำระ จากระบบงานสินเชื่อของธนาคารออมสิน ในเขตกรุงเทพมหานคร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ ลูกหนี้สินเชื่อทุกประเภทของธนาคารออมสินในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับอนุมัติสินเชื่อ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้ข้อมูลของลูกค้าหนี้ในฐานข้อมูลในระบบงานสินเชื่อบน Website ของธนาคารออมสิน

ตารางที่ 3 จำนวนลูกหนี้สินเชื่อในเขตกรุงเทพมหานคร

ชั้นที่	ลูกหนี้ค้างชำระ(งวด)	การจัดชั้น	ประเภทของหนี้	จำนวนราย
1	ไม่ค้างชำระ	-	PL	373,435
2	ไม่เกิน 1 งวด	ปกติ	PL	12,949
3	มากกว่า 1 งวด ไม่เกิน 3 งวด	กล่าวถึงเป็นพิเศษ	PL	6,490
4	มากกว่า 3 งวด ไม่เกิน 6 งวด	ต่ำกว่ามาตรฐาน	NPL	8,325
5	มากกว่า 6 งวด ไม่เกิน 12 งวด	สงสัย	NPL	16,688
6	มากกว่า 12 งวด ขึ้นไป	สงสัยจะสูญ	NPL	2,136

ที่มา : ระบบงานสินเชื่อธนาคารออมสิน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณจากลูกหนีสินเชื่อของธนาคารออมสิน ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวน 420,023 ราย โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 0.05 ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดยที่	n	=	จำนวนตัวอย่าง
	N	=	จำนวนประชากรทั้งหมด
	e	=	ค่าความคลาดเคลื่อน

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{420,023}{1 + 420,023(0.05)^2}$$

$$n = 399.62$$

ดังนั้น ในการศึกษาในครั้งนี้จะใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 400 ตัวอย่างดังกล่าว ผู้ศึกษาจะทำการสุ่มตัวอย่างจากประชากรในชั้นหนึ่งปกติหรือหนึ่งดี (ชั้นที่ 1 - 3) จำนวน 200 ตัวอย่าง และเลือกตัวอย่างจากประชากรในชั้นหนึ่งที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (ชั้นที่ 4 - 6) จำนวน 200 ตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ และกำหนดจำนวนตัวอย่าง (Quota Sampling) ตามสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 6 กลุ่ม โดยการใช้อัตราส่วนร้อยละ ดังนี้

ตารางที่ 4 การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร

ชั้นที่	ลูกหนี้ค้างชำระ(งวด)	จำนวนราย	ร้อยละ	กลุ่มตัวอย่าง (ราย)
1	ไม่ค้างชำระ	373,435	95	190
2	ไม่เกิน 1 งวด	12,949	3	6
3	มากกว่า 1 งวด ไม่เกิน 3 งวด	6,490	2	4
4	มากกว่า 3 งวด ไม่เกิน 6 งวด	8,325	30.6	62
5	มากกว่า 6 งวด ไม่เกิน 12 งวด	16,688	61.4	122
6	มากกว่า 12 งวด ขึ้นไป	2,136	8	16

การเลือกกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิตามสัดส่วนที่ปรากฏในตาราง จะใช้วิธีสุ่มแบบบังเอิญ และนำข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 400 ตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์

วิธีการศึกษา

1. ศึกษาข้อมูลทั่วไปของลูกหนี้สินเชื่อที่ได้รับการอนุมัติให้กู้ยืม โดยใช้การวิเคราะห์สถิติแบบง่าย เพื่อให้ได้ลักษณะทั่วไปของลูกหนี้สินเชื่อ

2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ของลูกหนี้สินเชื่อธนาคารออมสิน ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้เครื่องมือทางสถิติ 2 วิธี คือ

2.1 การทดสอบ Chi – square เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2.2 การทดสอบโดยสมการถดถอยแบบ Binary Logistic Regression

สถิติที่ใช้ในการวิจัยและแบบทดลอง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติเชิงพรรณนา ร้อยละ
2. การทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้ค่า Chi – square

เพื่อที่จะดูว่ามีความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปร 2 ตัวหรือไม่ แต่เนื่องจากค่า Chi – Square ที่ได้เป็นเพียงค่าที่บอกว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่เท่านั้น แต่จะไม่ได้บอกถึงขนาดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม และเนื่องจากข้อมูลเป็นลักษณะเชิงคุณภาพ จึงไม่สามารถประมาณค่าตัวแปรตัวหนึ่งเมื่อทราบค่าตัวแปรอีกตัวหนึ่ง นอกจากนี้ผลการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่า Chi – Square อาจจะมีคลาดเคลื่อนอยู่บ้างทั้งนี้ เพราะมีการกำหนดให้ปัจจัยอื่นยกเว้นปัจจัยที่กำลังพิจารณาอยู่นั้น มีค่าคงที่

3. Binary Logistic Regression

Binary Logistic Regression เป็นวิธีการประมาณความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์ที่น่าสนใจซึ่งตัวแปรตามเป็นเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดขึ้นเพียง 2 อย่างคือเกิดเหตุการณ์ และไม่เกิดเหตุการณ์การประมาณค่าพารามิเตอร์ของแบบจำลองจะใช้วิธีการคาดประมาณภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum likelihood) โดยการคัดเลือกตัวแปรอิสระเข้าแบบจำลองนั้น โดยอาศัยวิธีการถดถอยซ้ำๆ กัน ซึ่งสมการที่สร้างขึ้นจะมีการบวกตัวแปรอิสระเข้าและนำตัวแปรอิสระออกในแต่ละขั้นตอนสำหรับข้อมูลที่จะใช้ในการวิเคราะห์ Binary Logistic Regression นั้นจะมีลักษณะดังนี้คือ ตัวแปรอิสระเป็นข้อมูลเชิงปริมาณหรือตัวแปรหุ่นก็ได้แต่ตัวแปรตามจะต้องเป็นตัวแปรทวิ (Dichotomous) คือมีสองเหตุการณ์ที่มีค่าเป็น 0 และ 1

จากแนวคิดในการวิจัย นำมากำหนดแบบจำลอง จะได้ความเสี่ยงของการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในรูปของสมการ

$$P = (X_1, X_2, X_3, \dots, X_{11})$$

P คือ ความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดแบบจำลองออกเป็นสมการได้ ดังนี้

$$\begin{aligned} Z_i = & \beta_0 + \beta_1 AGE + \beta_2 STATUS + \beta_3 EDU + \beta_4 OCC + \beta_5 INCOME \\ & + \beta_6 PEOPLE + \beta_7 LOAN + \beta_8 TIME + \beta_9 InIR + \beta_{10} EXPEN \\ & + \beta_{11} DLR \end{aligned}$$

โดยที่

Z_i คือ ความน่าจะเป็นของการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ของลูกหนี้สินเชื่อ
ของธนาคารออมสินในเขตกรุงเทพมหานคร

$Z_i < 0.5$ จะได้ $P = 0$ คือ ลูกหนี้ปกติ

$Z_i > 0.5$ จะได้ $P = 1$ คือ ลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

β_0 คือ ค่าคงที่

β_1 คือ ค่าสัมประสิทธิ์หน้าตัวแปรอธิบาย

ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัยมี 11 ตัว ดังนี้

อายุ (Age) อายุของลูกหนี้ แสดงถึงประสบการณ์และหน้าที่ความรับผิดชอบ รวมทั้งความสามารถในการหารายได้ หากลูกหนี้มีอายุมากขึ้น ความรับผิดชอบต่อภาระหนี้ย่อมมีมากขึ้น โอกาสที่จะเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้จึงลดลง ในการศึกษาครั้งนี้จึงกำหนดให้

Age = 0 เมื่อลูกหนี้มีอายุ 40 ปี ขึ้นไป

Age = 1 เมื่อลูกหนี้มีอายุน้อยกว่า 40 ปี

สถานภาพสมรส (Status) สถานภาพทางสมรสของลูกหนี้ ย่อมมีผลต่อความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ โดยทั่วไปสามารถแบ่งออกเป็น โสด สมรส หม้าย หย่าร้าง เป็นต้น เป็นตัวแปรที่แสดงความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ได้ เนื่องจากสถานภาพที่แตกต่างกัน ย่อมทำให้มีรายได้และรายจ่ายที่ต่างกัน โดยผู้มีสถานภาพสมรสย่อมมีความเสี่ยงในการเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มากกว่าผู้มีสถานโสด ในการศึกษาครั้งนี้จึงกำหนดให้

Status = 0 เมื่อลูกหนี้มีสถานภาพโสด

Status = 1 เมื่อลูกหนี้มีสถานภาพสมรส หย่าร้าง หม้าย

ระดับการศึกษา (Edu) ซึ่งแสดงถึงความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ เนื่องจากผู้ที่มีวุฒิการศึกษาสูง ย่อมมีหน้าที่การงานมั่นคง และมีรายได้ดีกว่าผู้ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่า ในการศึกษาครั้งนี้จึงกำหนดให้

Edu = 0 เมื่อลูกหนี้มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี

Edu = 1 เมื่อลูกหนี้มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี

อาชีพ (Occ) อาชีพของลูกหนี้ แสดงถึงความมั่นคงในหน้าที่การงานและความมั่นคงของรายได้ ซึ่งจะส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ ลูกหนี้แต่ละรายมีอาชีพที่แตกต่างกันจึงส่งผลให้ความสามารถในการชำระหนี้แตกต่างกันไปด้วย ในการศึกษาครั้งนี้จึงกำหนดให้

Occ = 0 เมื่อลูกหนี้มีอาชีพรับราชการ รัฐวิสาหกิจ และผู้มีรายได้ประจำ

Occ = 1 เมื่อลูกหนี้มีอาชีพค้าขาย ประกอบกิจการส่วนตัว

รายได้ต่อเดือนของลูกหนี้ (Income) หมายถึง รายได้ของลูกหนี้ที่ได้รับในแต่ละเดือน โดยมีหน่วยเป็นบาท ซึ่งแสดงถึงความสามารถของลูกหนี้ในการชำระหนี้คืนธนาคาร กล่าวคือ รายได้จะเป็นคุณสมบัติหลักในการพิจารณาสินเชื่อให้แก่ลูกหนี้ เนื่องจากรายได้เป็นตัวกำหนดความสามารถในการผ่อนชำระหนี้คืนธนาคาร ดังนั้น ถ้ารายได้ของลูกหนี้สูงมากเท่าใด ความสามารถในการผ่อนชำระหนี้ย่อมมีมากขึ้นตามไปด้วย โอกาสที่ลูกหนี้รายนั้นจะกลายเป็นหนี้เสียย่อมน้อยลง ในการศึกษาครั้งนี้จึงกำหนดให้

Income = 0 เมื่อลูกหนี้มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาท ขึ้นไป

Income = 1 เมื่อลูกหนี้มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 20,000 บาท

จำนวนบุคคลที่อยู่ในความอุปการะ (People) หมายถึง จำนวนบุคคลที่อยู่อาศัยในครอบครัวเดียวกัน ซึ่งแสดงถึงภาระความรับผิดชอบของลูกหนี้ อันได้แก่ ค่าอาหาร ค่าเสื้อผ้า ค่าเล่าเรียน ฯลฯ ดังนั้น หากลูกหนี้มีจำนวนบุคคลที่อยู่ในความอุปการะมากเท่าใด ค่าใช้จ่ายที่ลูกหนี้จะต้องรับผิดชอบย่อมมีมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อรายได้ และมีความเสี่ยงที่จะเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ในการศึกษาครั้งนี้จึงกำหนดให้

People = 0 เมื่อลูกหนี้ไม่มีบุคคลที่อยู่ในความอุปการะ

People = 1 เมื่อลูกหนี้มีบุคคลที่อยู่ในความอุปการะ

วงเงินกู้ที่ได้รับ (Loan) แสดงถึงภาระของลูกหนี้ที่ต้องรับผิดชอบ เมื่อเริ่มได้รับอนุมัติวงเงินกู้ ถ้าหากวงเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ มีปริมาณสูงความรับผิดชอบของลูกหนี้ย่อมมีสูงตามไปด้วย ทำให้การชำระคืนหนี้เป็นไปได้ยากและมีโอกาสที่เป็นหนี้ที่ก่อให้เกิดรายได้สูงกว่าผู้ที่มียกเงินกู้น้อย ในการศึกษาครั้งนี้จึงกำหนดให้

Loan = 0 เมื่อลูกหนี้ได้รับวงเงินกู้ต่ำกว่า 500,000 บาท

Loan = 1 เมื่อลูกหนี้ได้รับวงเงินกู้มากกว่า 500,000 บาท

ระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลือ (Time) หมายถึง ระยะเวลาผ่อนชำระตั้งแต่ได้รับอนุมัติวงเงินจนถึงปัจจุบัน ซึ่งระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลืออยู่ แสดงถึงความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้ หากลูกหนี้มีระยะเวลาในการผ่อนชำระที่เหลืออยู่มาก ก็จะมีโอกาสที่เป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้สูงกว่าผู้ที่มีระยะเวลาในการผ่อนชำระที่เหลือน้อย ในการศึกษาครั้งนี้จึงกำหนดให้

Time = 0 เมื่อระยะเวลาผ่อนชำระที่เหลือต่ำกว่า 5 ปี

Time = 1 เมื่อระยะเวลาผ่อนชำระที่เหลือมากกว่า 5 ปี ขึ้นไป

สัดส่วนเงินผ่อนชำระต่อรายได้ (InIR) คำนวณจากจำนวนเงินผ่อนชำระต่องวดเปรียบเทียบกับรายได้ของลูกหนี้ ลูกหนี้ที่มีสัดส่วนจำนวนเงินผ่อนชำระต่อรายได้สูง มีแนวโน้มที่จะเกิดเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้สูงกว่าผู้ที่มีสัดส่วนจำนวนเงินผ่อนชำระต่อรายได้ต่ำ ในการศึกษาครั้งนี้จึงกำหนดให้

InIR = 0 เมื่อลูกหนี้มีสัดส่วนเงินผ่อนชำระต่อรายได้ต่ำกว่าร้อยละ 40

InIR = 1 เมื่อลูกหนี้มีสัดส่วนเงินผ่อนชำระต่อรายได้ตั้งแต่ร้อยละ 40
ขึ้นไป

รายจ่ายของลูกหนี้ต่อเดือน (Expen) ภาวะความรับผิดชอบในการใช้จ่ายทั้งหมดในการดำรงชีวิตและภาระหนี้ภายนอกกับสถาบันการเงินอื่น เพราะแสดงถึงภาระและความสามารถในการชำระเงินกู้ หากลูกหนี้มีรายจ่ายต่อเดือนสูง ก็จะมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้สูงกว่าผู้ที่มียรายจ่ายต่อเดือนต่ำกว่า ในการศึกษาครั้งนี้จึงกำหนดให้

Expen = 0 เมื่อลูกหนี้มีรายจ่ายต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท

Expen = 1 เมื่อลูกหนี้มีรายจ่ายต่อเดือนมากกว่า 5,000 บาท ขึ้นไป

สัดส่วนภาระหนี้ที่เหลืต่อวงเงินกู้ (DLR) หมายถึง ยอดหนี้คงเหลือตั้งแต่ได้รับการอนุมัติวงเงินสินเชื่อจนถึงปัจจุบัน ถ้ายอดหนี้คงเหลือยิ่งสูง มีความเสี่ยงที่จะเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้สูงกว่า ถ้าหากยอดหนี้คงเหลือน้อย ในการศึกษาครั้งนี้จึงกำหนดให้

DLR = 0 เมื่อลูกหนี้มีสัดส่วนภาระหนี้คงเหลือต่อเงินกู้ต่ำกว่าร้อยละ 80

DLR = 1 เมื่อลูกหนี้มีสัดส่วนภาระหนี้คงเหลือต่อเงินกู้ตั้งแต่ร้อยละ 80
ขึ้นไป

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารออมสิน: กรณีศึกษาธนาคารออมสิน เขตกรุงเทพมหานคร จากระบบงานสินเชื่อของธนาคารออมสิน โดยสุ่มตัวอย่างจากลูกหนี้ปกติ (ค้างชำระไม่เกิน 3 เดือน) จำนวน 200 ราย และลูกหนี้ที่เป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (ค้างชำระเกิน 3 เดือน) จำนวน 200 ราย จำนวนตัวอย่างรวมทั้งหมด 400 ราย ซึ่งประกอบด้วย การศึกษาลักษณะทั่วไปของลูกหนี้ธนาคารออมสิน และการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลทำให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยในส่วนของการศึกษาลักษณะทั่วไปจะใช้สถิติแบบพรรณนา (Descriptive Statistic) ในการอธิบาย ส่วนการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลทำให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ จะใช้สมการถดถอย (Logistic Regression Analysis) ในการวิเคราะห์ ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

ลักษณะทั่วไปของลูกหนี้สินเชื่อธนาคารออมสิน

ลักษณะทั่วไปของลูกหนี้สินเชื่อธนาคารออมสินที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนบุคคลที่อยู่ในความอุปการะ ปัจจัยด้านความสามารถในการผ่อนชำระ ได้แก่ รายได้ต่อเดือนของลูกหนี้ วงเงินกู้ที่ได้รับ ระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลือ จำนวนเงินผ่อนต่อเดือน รายจ่ายของลูกหนี้ต่อเดือน ผลการศึกษามีรายละเอียด ดังนี้

ตัวอย่างของลูกหนี้สินเชื่อธนาคารออมสินที่นำมาใช้ในการศึกษาทั้งหมด จำนวน 400 ราย ปัจจัยส่วนบุคคลของลูกหนี้สินเชื่อธนาคารออมสิน สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้ (ตารางที่ 5 – ตารางที่ 10)

ตารางที่ 5 แสดงร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของลูกหนี้สินเชื่อนานการออมสิน ได้แก่ เพศ

ปัจจัยส่วนบุคคล	หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิด					
	หนี้ปกติ		รายได้		จำนวนรวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	91	45.5	96	48	187	46.8
หญิง	109	54.5	104	52	213	53.2

จากกลุ่มตัวอย่างของลูกหนี้สินเชื่อที่นำมาศึกษา พบว่า ลูกหนี้เพศชายและเพศหญิง มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ เป็นเพศชาย 187 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.8 และเป็นเพศหญิง 213 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.3

ตารางที่ 6 แสดงร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของลูกหนี้สินเชื่อนานการออมสิน ได้แก่ อายุ

ปัจจัยส่วนบุคคล	หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิด					
	หนี้ปกติ		รายได้		จำนวนรวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
อายุ						
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	20	10	50	25	70	17.5
31 – 40 ปี	85	42.5	97	48.5	182	45.5
41 – 50 ปี	60	30	44	22	104	26
มากกว่า 51 ปี ขึ้นไป	35	17.5	9	4.5	44	11

อายุ ลูกหนี้สินเชื่อส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 182 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.5 รองลงมา คือ อายุ 41 – 50 ปี จำนวน 104 ราย อายุ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี จำนวน 70 ราย และอายุมากกว่า 51 ปี ขึ้นไป จำนวน 44 ราย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 26.0, 17.5 และ 11.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 แสดงร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของลูกหนี้สินเชื่อนานาการออมสิน ได้แก่
สถานภาพสมรส

ปัจจัยส่วนบุคคล	หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิด					
	หนี้ปกติ		รายได้		จำนวนรวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
สถานภาพสมรส						
โสด	96	48	62	31	158	39.5
สมรส	92	46	120	60	212	53
หม้าย, หย่าร้าง	12	6	18	9	30	7.5

สถานภาพสมรส ลูกหนี้สินเชื่อนานาการออมสินส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรส จำนวน 212 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.0 รองลงมา คือ โสด จำนวน 158 ราย และหม้าย, หย่าร้าง 30 ราย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 39.5 และ 7.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 แสดงร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของลูกหนี้สินเชื่อนานาการออมสิน ได้แก่ ระดับการศึกษา

ปัจจัยส่วนบุคคล	หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิด					
	หนี้ปกติ		รายได้		จำนวนรวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ระดับการศึกษา						
ต่ำกว่า ม.6	40	20	51	25.5	91	22.8
ม.6 – อนุปริญญา	48	24	68	34	116	29
ปริญญาตรี	96	48	73	36.5	169	42.3
สูงกว่าปริญญาตรี	16	8	8	4	24	6

ระดับการศึกษา ลูกหนี้สินเชื่อนานาการออมสินส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 169 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.3 รองลงมา คือ ม.6 – อนุปริญญา จำนวน 116 ราย ต่ำกว่า ม.6 จำนวน 91 ราย และสูงกว่าปริญญาตรี 24 ราย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 29.0, 22.8 และ 6.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 แสดงร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของลูกค้าหนี้สินเชื่อธนาคารออมสิน ได้แก่ อาชีพ

ปัจจัยส่วนบุคคล	หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิด					
	หนี้ปกติ		รายได้		จำนวนรวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
อาชีพ						
ข้าราชการ, พนักงาน รัฐวิสาหกิจ, ผู้มีรายได้ประจำ	62	31	40	20	102	25.5
ค้าขาย, ประกอบกิจการ ส่วนตัว	138	69	160	80	298	74.5

อาชีพ ลูกค้าหนี้สินเชื่อส่วนใหญ่ มีอาชีพค้าขาย ประกอบกิจการส่วนตัว จำนวน 298 ราย คิดเป็นร้อยละ 74.5 รองลงมา คือ ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ผู้มีรายได้ประจำ จำนวน 102 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.5

ตารางที่ 10 แสดงร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของลูกค้าหนี้สินเชื่อธนาคารออมสิน ได้แก่ จำนวนบุคคลที่อยู่ในความอุปการะ

ปัจจัยส่วนบุคคล	หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิด					
	หนี้ปกติ		รายได้		จำนวนรวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
จำนวนบุคคลที่อยู่ในความอุปการะ						
ไม่มี	56	28	58	29	114	28.5
1 – 2 คน	107	53.5	52	26	159	39.8
มากกว่า 2 คน ขึ้นไป	37	18.5	90	45	125	31.8

จำนวนบุคคลที่อยู่ในความอุปการะ ลูกค้าหนี้สินเชื่อส่วนใหญ่ มีจำนวนบุคคลในความอุปการะ มากกว่า 2 คน ขึ้นไป มีจำนวน 127 ราย คิดเป็นร้อยละ 31.8 รองลงมา คือ มีจำนวนบุคคลในความอุปการะ 1-2 คน จำนวน 159 ราย และไม่มีจำนวนบุคคลในความอุปการะ 114 ราย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 39.8 และ 28.5 ตามลำดับ

ปัจจัยด้านความสามารถในการผ่อนชำระของลูกหนี้สินเชื่อนาการออมสินจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ราย สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้ (ตารางที่ 11 – ตารางที่ 15)

ตารางที่ 11 แสดงร้อยละของปัจจัยด้านความสามารถในการผ่อนชำระของลูกหนี้สินเชื่อนาการออมสิน ได้แก่ รายได้ต่อเดือนของลูกหนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล	หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิด					
	หนี้ปกติ		รายได้		จำนวนรวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
รายได้ต่อเดือนของลูกหนี้						
ต่ำกว่า 20,000 บาท	11	5.5	33	16.5	44	11.0
20,000 - 40,000 บาท	128	64.5	74	37.0	202	50.5
40,001 – 60,000 บาท	45	22.5	62	31.0	107	26.8
มากกว่า 60,000 บาท ขึ้นไป	16	8.0	31	15.5	47	11.8

รายได้ต่อเดือน ลูกหนี้สินเชื่อนาส่วนใหญ่ มีรายได้ต่อเดือน 20,000 - 40,000 บาท จำนวน 202 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.5 รองลงมา คือ มีรายได้ต่อเดือน 40,001 – 60,000 บาท จำนวน 107 ราย มีรายได้ต่อเดือน มากกว่า 60,000 บาท จำนวน 11.8 ราย และมีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 20,000 บาท จำนวน 44 ราย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 26.8, 11.8, 11.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 12 แสดงร้อยละของปัจจัยด้านความสามารถในการผ่อนชำระของลูกหนี้สินเชื่อธนาคาร
ออมสิน ได้แก่ วงเงินกู้ที่ได้รับ

ปัจจัยส่วนบุคคล	หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิด					
	หนี้ปกติ		รายได้		จำนวนรวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
วงเงินกู้ที่ได้รับ						
ต่ำกว่า 500,000 บาท	43	21.5	31	15.5	74	18.5
500,000 – 1,000,000 บาท	85	42.5	88	44.0	173	43.3
1,000,001 – 2,000,000 บาท	57	28.5	59	29.5	116	29.0
มากกว่า 2,000,000 บาท	15	7.5	22	11.0	37	9.3
ขึ้นไป						

วงเงินกู้ที่ได้รับ ลูกหนี้สินเชื่อส่วนใหญ่ มีวงเงินกู้ ระหว่าง 500,000 – 1,000,000 บาท จำนวน 173 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.3 รองลงมา คือ 1,000,000 – 2,000,000 บาท จำนวน 116 ราย ต่ำกว่า 500,000 บาท จำนวน 74 ราย และมากกว่า 2,000,000 บาท จำนวน 37 ราย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 29.0, 18.5, 9.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 13 แสดงร้อยละของปัจจัยด้านความสามารถในการผ่อนชำระของลูกหนี้สินเชื่อธนาคาร
ออมสิน ได้แก่ ระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลือ

ปัจจัยส่วนบุคคล	หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิด					
	หนี้ปกติ		รายได้		จำนวนรวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลือ						
ตั้งแต่ 1 ปี ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 5 ปี	18	9	13	6.5	31	7.8
ตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 10 ปี	63	31.5	89	44.5	152	38
ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป	119	59.5	98	49	217	54.3

ระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลือ ลูกหนี้สินเชื่อบริษัทส่วนใหญ่ มีระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลือตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 217 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.3 รองลงมา คือ มีระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลือ ตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 10 ปี จำนวน 152 ราย และมีระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลือตั้งแต่ 1 ปี ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 5 ปี จำนวน 31 ราย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 38.0 และ 7.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 14 แสดงร้อยละของปัจจัยด้านความสามารถในการผ่อนชำระของลูกหนี้สินเชื่อบริษัทออมสิน ได้แก่ จำนวนเงินผ่อนต่อเดือน

ปัจจัยส่วนบุคคล	หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิด					
	หนี้ปกติ		รายได้		จำนวนรวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
จำนวนเงินผ่อนต่อเดือน						
ต่ำกว่า 5,000 บาท	21	10.5	44	22	65	16.3
5,000 – 10,000 บาท	96	48	86	43	182	45.5
10,001 – 20,000 บาท	64	32	57	28.5	121	30.3
มากกว่า 20,000 บาท ขึ้นไป	19	9.5	13	6.5	32	8.0

จำนวนเงินผ่อนชำระต่อเดือน ลูกหนี้สินเชื่อบริษัทส่วนใหญ่ จะมีจำนวนเงินผ่อนชำระต่อเดือนระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท จำนวน 182 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.5 รองลงมา มีจำนวนเงินผ่อนชำระต่อเดือนระหว่าง 10,001 - 20,000 บาท จำนวน 121 ราย ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 65 ราย และจำนวนเงินผ่อนชำระต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 32 ราย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 30.3, 16.3 และ 8.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 15 แสดงร้อยละของปัจจัยด้านความสามารถในการผ่อนชำระของลูกหนี้สินเชื่อนาคาร
ออมสิน ได้แก่ รายจ่ายของลูกหนี้ต่อเดือน

ปัจจัยส่วนบุคคล	หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิด					
	หนี้ปกติ		รายได้		จำนวนรวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
รายจ่ายของลูกหนี้ต่อเดือน						
ต่ำกว่า 5,000 บาท	20	10	4	2	24	6
5,000 – 10,000 บาท	98	49	92	46	190	47.5
10,001 – 20,000 บาท	67	33.5	80	40	147	36.8
มากกว่า 20,000 บาท ขึ้นไป	15	7.5	24	12	39	9.8

รายจ่ายของลูกหนี้ต่อเดือน ลูกหนี้สินเชื่อนาคารส่วนใหญ่ จะมีรายจ่ายต่อเดือนระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท จำนวน 190 ราย คิดเป็นร้อยละ 47.5 รองลงมา จะมีรายจ่ายต่อเดือนระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 147 ราย มากกว่า 20,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 39 ราย และมีรายจ่ายต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 24 ราย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 36.8, 9.8 และ 6.0 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของลูกหนี้สินเชื่อนาคาร ออมสิน

จากการนำข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างลูกหนี้สินเชื่อนาคารออมสิน จำนวน 400 ราย มาทดสอบด้วยวิธีการทดสอบ Chi – square เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว คือ หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือนของลูกหนี้ จำนวนบุคคลที่อยู่ในความอุปการะ วงเงินกู้ที่ได้รับ ระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลือ สัดส่วนการผ่อนชำระต่อรายได้ รายจ่ายของลูกหนี้ต่อเดือน สัดส่วนภาระหนี้ที่เหลือต่อวงเงินกู้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 16 ความสัมพันธ์ระหว่างหนี่ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับอายุของลูกหนี่สินเชื่อ

ปัจจัยส่วนบุคคล	หนี่ปกติ		หนี่ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้		จำนวนรวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
อายุ						
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	20	10.0	50	25	70	17.5
31 – 40 ปี	85	42.5	97	48.5	182	45.5
41 – 50 ปี	60	30.0	44	22.0	104	26.0
มากกว่า 51 ปี ขึ้นไป	35	17.5	9	4.5	44	11.0
รวม	200	100	200	100	400	100

คำนวณ $\chi^2 - \text{test} = 31.474$ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance Level) = 0.000

จากตารางที่ 16 สรุปได้ว่า อายุของลูกหนี่มีความสัมพันธ์กับการเกิดหนี่ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 17 ความสัมพันธ์ระหว่างหนี่ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับสถานภาพสมรสของลูกหนี่สินเชื่อ

ปัจจัยส่วนบุคคล	หนี่ปกติ		หนี่ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้		จำนวนรวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
สถานภาพสมรส						
โสด	96	48.0	62	31.0	158	39.5
สมรส	92	46.0	120	60.0	212	53.0
หม้าย, หย่าร้าง	12	6.0	18	9.0	30	7.5
รวม	200	100	200	100	400	100

คำนวณ $\chi^2 - \text{test} = 12.215$ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance Level) = 0.002

จากตารางที่ 17 สรุปได้ว่า สถานภาพสมรสของลูกหนี่ มีความสัมพันธ์กับการเกิดหนี่ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 18 ความสัมพันธ์ระหว่างหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับระดับการศึกษาของลูกหนี้สินเชื่อ

ปัจจัยส่วนบุคคล	หนี้ปกติ		หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้		จำนวนรวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ระดับการศึกษา						
ต่ำกว่า ม.6	40	20.0	51	25.5	91	22.8
ม.6 – อนุปริญญา	48	24.0	68	34.0	116	29.0
ปริญญาตรี	96	48.0	73	36.5	169	42.3
สูงกว่าปริญญาตรี	16	8.0	8	4.0	24	6.0
รวม	200	100	200	100	400	100

คำนวณ $\chi^2 - \text{test} = 10.575$ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance Level) = 0.014

จากตารางที่ 18 สรุปได้ว่า ระดับการศึกษาของลูกหนี้ มีความสัมพันธ์กับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 19 ความสัมพันธ์ระหว่างหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับอาชีพของลูกหนี้สินเชื่อ

ปัจจัยส่วนบุคคล	หนี้ปกติ		หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้		จำนวนรวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
อาชีพ						
ข้าราชการ, พนักงาน	62	31.0	40	20.0	102	25.5
รัฐวิสาหกิจ, ผู้มีรายได้ประจำ						
ค้าขาย, ประกอบกิจการส่วนตัว	138	69.0	160	80.0	298	74.5
รวม	200	100	200	100	400	100

คำนวณ $\chi^2 - \text{test} = 6.369$ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance Level) = 0.012

จากตารางที่ 19 สรุปได้ว่า อาชีพของลูกหนี้ มีความสัมพันธ์กับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 20 ความสัมพันธ์ระหว่างหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับรายได้ต่อเดือนของลูกค้าหนี้สินเชื่อ

ปัจจัยส่วนบุคคล	หนี้ปกติ		หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้		จำนวนรวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
รายได้ต่อเดือนของลูกค้าหนี้						
ต่ำกว่า 20,000 บาท	11	5.5	33	16.5	44	11.0
20,000 - 40,000 บาท	128	64.5	74	37.0	202	50.5
40,001 - 60,000 บาท	45	22.5	62	31.0	107	26.8
มากกว่า 60,000 บาท	16	8.0	31	15.5	47	11.8
รวม	200	100	200	100	400	100

คำนวณ $\chi^2 - \text{test} = 32.924$ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance Level) = 0.000

จากตารางที่ 20 สรุปได้ว่า รายได้ต่อเดือนของลูกค้าหนี้ มีความสัมพันธ์กับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 21 ความสัมพันธ์ระหว่างหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับจำนวนบุคคลในความอุปการะของลูกค้าหนี้สินเชื่อ

ปัจจัยส่วนบุคคล	หนี้ปกติ		หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้		จำนวนรวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
จำนวนบุคคลที่อยู่ในความอุปการะ						
ไม่มี	56	28.0	58	29.0	114	28.5
1 - 2 คน	107	53.5	52	26.0	159	39.8
มากกว่า 2 คน ขึ้นไป	37	18.5	90	45.0	125	31.8
รวม	200	100	200	100	400	100

คำนวณ $\chi^2 - \text{test} = 41.178$ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance Level) = 0.000

จากตารางที่ 21 สรุปได้ว่า จำนวนบุคคลในความอุปการะของลูกค้าหนี้ มีความสัมพันธ์กับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 22 ความสัมพันธ์ระหว่างหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับวงเงินกู้ที่ได้รับของลูกค้าหนี้สินเชื่อ

ปัจจัยส่วนบุคคล	หนี้ปกติ		หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้		จำนวนรวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
วงเงินกู้ที่ได้รับ						
ต่ำกว่า 500,000 บาท	43	21.5	31	15.5	74	18.5
500,000 – 1,000,000 บาท	85	42.5	88	44.0	173	43.3
1,000,001 – 2,000,000 บาท	57	28.5	59	29.5	116	29.0
มากกว่า 2,000,000 บาท ขึ้นไป	15	7.5	22	11.0	37	9.3
รวม	200	100	200	100	400	100

คำนวณ $\chi^2 - \text{test} = 3.357$ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance Level) = 0.340

จากตารางที่ 22 สรุปได้ว่า วงเงินกู้ที่ได้รับของลูกค้าหนี้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 23 ความสัมพันธ์ระหว่างหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลือของลูกค้าหนี้สินเชื่อ

ปัจจัยส่วนบุคคล	หนี้ปกติ		หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้		จำนวนรวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลือ						
ตั้งแต่ 1 ปี ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 5 ปี	18	9.0	13	6.5	31	7.8
ตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 10 ปี	63	31.5	89	44.5	152	38.0
ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป	119	59.5	98	49.0	217	54.3
รวม	200	100	200	100	400	100

คำนวณ $\chi^2 - \text{test} = 7.286$ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance Level) = 0.026

จากตารางที่ 23 สรุปได้ว่า ระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลือของลูกค้าหนี้ มีความสัมพันธ์กับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 24 ความสัมพันธ์ระหว่างหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับสัดส่วนเงินผ่อนชำระต่อรายได้ของลูกหนี้สินเชื่อ

ปัจจัยส่วนบุคคล	หนี้ปกติ		หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้		จำนวนรวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
สัดส่วนเงินผ่อนชำระต่อรายได้						
ต่ำกว่าร้อยละ 40	149	74.5	171	85.5	320	80.0
ตั้งแต่ร้อยละ 40 ขึ้นไป	51	25.5	29	14.5	80	20.0
รวม	200	100	200	100	400	100

คำนวณ $\chi^2 - \text{test} = 7.563$ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance Level) = 0.006

จากตารางที่ 24 สรุปได้ว่า สัดส่วนเงินผ่อนชำระต่อรายได้ของลูกหนี้ มีความสัมพันธ์กับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 25 ความสัมพันธ์ระหว่างหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับรายจ่ายของลูกหนี้ต่อเดือน

ปัจจัยส่วนบุคคล	หนี้ปกติ		หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้		จำนวนรวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
รายจ่ายของลูกหนี้ต่อเดือน						
ต่ำกว่า 5,000 บาท	20	10.0	4	2.0	24	6.0
5,000 – 10,000 บาท	98	49.0	92	46.0	190	47.5
10,001 – 20,000 บาท	67	33.5	80	40.0	147	36.8
มากกว่า 20,000 บาท ขึ้นไป	15	7.5	24	12.0	39	9.8
รวม	200	100	200	100	400	100

คำนวณ $\chi^2 - \text{test} = 14.083$ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance Level) = 0.003

จากตารางที่ 25 สรุปได้ว่า รายจ่ายของลูกหนี้ต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 26 ความสัมพันธ์ระหว่างหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับสัดส่วนภาระหนี้ที่เหลืต้องงเงินกู้
ของลูกหนี้สินเชื่อ

ปัจจัยส่วนบุคคล	หนี้ปกติ		หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิด รายได้		จำนวนรวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
สัดส่วนภาระหนี้ที่เหลืต้องงเงินกู้						
ต่ำกว่าร้อยละ 80	44	22.0	14	7.0	58	14.5
ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป	156	78.0	186	93.0	342	85.5
รวม	200	100	200	100	400	100

คำนวณ χ^2 - test = 18.149 ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance Level) = 0.000

จากตารางที่ 26 สรุปได้ว่า สัดส่วนภาระหนี้ที่เหลืต้องงเงินกู้ของลูกหนี้ มีความสัมพันธ์กับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

การศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

วิธีการศึกษาจะใช้การทดสอบโดยสมการถดถอยแบบ Binary Logistic Regressions ทดสอบหาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยการเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการถดถอยจากตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งมีจำนวน 11 ตัวแปร ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือนของลูกหนี้ จำนวนบุคคลที่อยู่ในความอุปการะ วงเงินกู้ ระยะเวลาการผ่อนที่เหลื สัดส่วนเงินผ่อนชำระต่อรายได้ รายจ่ายของลูกหนี้ต่อเดือน สัดส่วนภาระหนี้ที่เหลืต้องงเงินกู้ โดยก่อนการทำการประมาณค่าแบบจำลองของการศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนด้วยวิธี Homogeneity of Variances มีรายละเอียดดังตารางที่ 27 ดังนี้

ตารางที่ 27 ผลการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนของตัวแปรอิสระ
โดยวิธี Homogeneity of Variances

ตัวแปร	Chi-square	Sig.
อายุ (Age)	1.27	0.2606
สถานภาพสมรส (Status)	12.06	0.0005
ระดับการศึกษา (Edu)	2.83	0.0925
อาชีพ (Occ)	1.78	0.1820
รายได้ต่อเดือนของลูกหนี้ (Income)	3.30	0.693
จำนวนบุคคลที่อยู่ในความอุปการะ (People)	0.19	0.6598
วงเงินกู้ที่ได้รับ (Loan)	2.38	0.1228
ระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลือ (Time)	0.87	0.3504
สัดส่วนเงินผ่อนชำระต่อรายได้ (InIR)	1.04	0.3070
รายจ่ายของลูกหนี้ต่อเดือน (Expen)	1.60	0.2061
สัดส่วนภาระหนี้ที่เหลือต่อวงเงินกู้ (DLR)	18.10	0.0000

ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance Level) = 0.05

จากตารางที่ 27 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานตามข้อตกลงเบื้องต้น เรื่องการเท่ากันของความแปรปรวน โดยกำหนดสมมติฐานของการทดสอบ คือ

H_0 : ตัวแปรอิสระมีความแปรปรวนเท่ากันหรือไม่แตกต่างกัน

H_1 : ตัวแปรอิสระมีความแปรปรวนแตกต่างกัน

พบว่า การทดสอบค่าความแปรปรวนของตัวแปร อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือนของลูกหนี้ จำนวนบุคคลที่อยู่ในความอุปการะ วงเงินกู้ที่ได้รับ ระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลือ สัดส่วนเงินผ่อนชำระต่อรายได้ รายจ่ายของลูกหนี้ต่อเดือน ไม่แตกต่างกัน ส่วนการทดสอบค่าความแปรปรวนของตัวแปร สถานภาพสมรส และสัดส่วนภาระหนี้ที่เหลือต่อวงเงินกู้ แตกต่างกัน

ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์โดยสมการถดถอย Binary Logistic Regressions

Variable	Coefficient	Std. Err.	Z	P> z
อายุ (Age)	-2.104	0.481	-4.38	0.000
สถานภาพสมรส (Status)	-1.078	0.330	-3.26	0.055
ระดับการศึกษา (Edu)	-2.229	0.544	-4.10	0.002
อาชีพ (Occ)	1.658	0.417	3.97	0.001
รายได้ต่อเดือนของลูกหนี้ (Income)	-2.724	0.570	-4.78	0.031
จำนวนบุคคลที่อยู่ในความ อุปการะ (People)	1.269	0.366	3.46	0.001
วงเงินกู้ที่ได้รับ (Loan)	2.265	0.398	5.70	0.068
ระยะเวลาการผ่อนชำระ ที่เหลือ (Time)	4.209	0.667	6.31	0.005
สัดส่วนเงินผ่อนชำระต่อรายได้ (InIR)	1.429	0.531	2.69	0.295
รายจ่ายของลูกหนี้ต่อเดือน (Expen)	2.758	0.774	3.57	0.001
สัดส่วนภาระหนี้ที่เหลือต่อ วงเงินกู้ (DLR)	-5.098	0.756	-6.74	0.673
Cons	-0.355	1.029	-0.34	0.730
ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05		N	=	400
		Pseudo R ²	=	0.5427
		Log likelihood	=	-126.7771
		Chi-square	=	300.96

จากตารางที่ 28 พบว่า ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อโอกาสการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือนของลูกหนี้ จำนวนบุคคลที่อยู่ในความอุปการะ ระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลือ รายจ่ายของลูกหนี้ต่อเดือน

1. อายุ (AGE) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และค่าสัมประสิทธิ์มีเครื่องหมายเป็นลบ มีค่าเท่ากับ -2.104 แสดงว่า โอกาสในการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ มีความสัมพันธ์กับอายุของลูกหนี้ในทิศทางตรงกันข้าม

2. ระดับการศึกษา (EDU) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และค่าสัมประสิทธิ์มีเครื่องหมายเป็นลบ มีค่าเท่ากับ -2.229 แสดงว่า โอกาสในการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของลูกหนี้ในทิศทางตรงกันข้าม

3. อาชีพ (OCC) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และค่าสัมประสิทธิ์มีเครื่องหมายเป็นบวก มีค่าเท่ากับ 1.658 แสดงว่า โอกาสในการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ มีความสัมพันธ์กับอาชีพของลูกหนี้ในทิศทางเดียวกัน

4. รายได้ต่อเดือนของลูกหนี้ (INCOME) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และค่าสัมประสิทธิ์มีเครื่องหมายเป็นลบ มีค่าเท่ากับ -2.724 แสดงว่า โอกาสในการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ มีความสัมพันธ์กับรายได้ต่อเดือนของลูกหนี้ในทิศทางตรงกันข้าม

5. จำนวนคนในอุปการะ (PEOPLE) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และค่าสัมประสิทธิ์มีเครื่องหมายเป็นบวก มีค่าเท่ากับ 1.269 แสดงว่า โอกาสในการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ มีความสัมพันธ์กับจำนวนคนในอุปการะในทิศทางเดียวกัน

6. ระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลือ (TIME) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และค่าสัมประสิทธิ์มีเครื่องหมายเป็นบวก มีค่าเท่ากับ 4.209 แสดงว่า โอกาสในการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลือในทิศทางเดียวกัน

7. รายจ่ายของลูกหนี้ต่อเดือน (EXPEN) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และค่าสัมประสิทธิ์มีเครื่องหมายเป็นบวก มีค่าเท่ากับ 2.758 แสดงว่า โอกาสในการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ มีความสัมพันธ์กับรายจ่ายของลูกหนี้ต่อเดือนในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 29 ผลการประมาณค่าตัวแปรด้วยแบบจำลองโลจิส เพื่อดูผลด้าน Marginal effects

Variable	Marginal Effects	Std. Err.	Z	P> z
อายุ (Age)	-0.423	0.068	-6.22	0.000
ระดับการศึกษา (Edu)	-0.436	0.071	-6.15	0.001
อาชีพ (Occ)	0.388	0.084	4.60	0.001
รายได้ต่อเดือนของลูกหนี้ (Income)	-0.498	0.059	-8.38	0.003
จำนวนบุคคลที่อยู่ในความ อุปการะ (People)	0.297	0.077	3.82	0.001
ระยะเวลาการผ่อนชำระ ที่เหลือ (Time)	0.603	0.052	11.45	0.005
รายจ่ายของลูกหนี้ต่อเดือน (Expen)	0.505	0.075	6.74	0.001
ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05		N	=	400
		Pseudo R ²	=	0.5427
		Log likelihood	=	-126.7771
		Chi-square	=	300.96

จากตารางที่ 29 เมื่อพิจารณาผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal effect) จากปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อโอกาสการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ของลูกหนี้สินเชื่อของธนาคารออมสิน ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยหลักการพิจารณาผลกระทบส่วนเพิ่มคือ จะพิจารณาค่าอนุพันธ์บางส่วนของความน่าจะเป็นว่าปัจจัยที่พิจารณาอยู่นั้นส่งผลต่อโอกาสที่การเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ มากขึ้นหรือลดลง ซึ่งคำนวณและอธิบายผลได้ดังนี้

1. อายุ (Age) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ค่า Marginal Effects เท่ากับ -0.423 หมายความว่า หากลูกหนี้มีอายุเพิ่มขึ้น 1 ปี จะทำให้โอกาสที่จะเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ลดลงร้อยละ 42.3

2. ระดับการศึกษา (EDU) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ค่า Marginal Effects เท่ากับ -0.436 หมายความว่า หากลูกหนี้มีการศึกษาระดับปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี เพิ่มขึ้น 1 คน จะทำให้โอกาสที่จะเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ลดลง ร้อยละ 43.6

3. อาชีพ (OCC) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ค่า Marginal Effects เท่ากับ 0.388 หมายความว่า หากลูกหนี้มีอาชีพค้าขาย ประกอบกิจการส่วนตัว เพิ่มขึ้น 1 คน จะทำให้โอกาสที่จะเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ เพิ่มขึ้น ร้อยละ 38.8

4. รายได้ต่อเดือนของลูกหนี้ (INCOME) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ค่า Marginal Effects เท่ากับ -0.498 หมายความว่า หากลูกหนี้มีรายได้ต่อเดือนเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้โอกาสที่จะเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ลดลง ร้อยละ 49.8

5. จำนวนบุคคลที่อยู่ในความอุปการะ (People) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ค่า Marginal Effects เท่ากับ 0.297 หมายความว่า หากลูกหนี้มีบุคคลที่อยู่ในความอุปการะเพิ่มขึ้น 1 คน จะทำให้โอกาสที่จะเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 29.7

6. ระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลือ (TIME) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ค่า Marginal Effects เท่ากับ 0.603 หมายความว่า หากลูกหนี้มีระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลือเพิ่มขึ้น 1 ปี จะทำให้โอกาสที่จะเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 60.3

7. รายจ่ายของลูกหนี้ต่อเดือน (EXPEN) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ค่า Marginal Effects เท่ากับ 0.505 หมายความว่า หากลูกหนี้มีรายจ่ายต่อเดือนเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้โอกาสที่จะเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 50.5

4.4 การทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบจำลอง

จากแบบจำลองของการศึกษา ได้ทำการทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบจำลองในการศึกษา มีรายละเอียดดังตารางที่ 30 ดังนี้

ตารางที่ 30 การทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบจำลอง

การทดสอบ	ค่าสถิติที่ใช้	ค่าที่ยอมรับได้	Model
ความน่าเชื่อถือของแบบจำลอง	Pseudo R ²	0.12	0.5427
ความเหมาะสมของแบบจำลอง	Hosmer-Lemeshow	Sig. > 0.05	0.3193

จากตารางที่ 30 พบว่า แบบจำลอง มีค่า Pseudo R² มีค่าเท่ากับ 0.5427 นั่นคือ ตัวแปรอิสระสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ ร้อยละ 54.27 อย่างไรก็ตาม ค่า Pseudo R² ที่ได้จากการวิเคราะห์แบบจำลองโลจิต (Logit Model) อาจมิใช่สิ่งที่สะท้อนถึงความสามารถในการอธิบายตัวแปรตามอย่างแท้จริง นอกจากนี้ จากการทดสอบความเหมาะสมของแบบจำลองด้วย Hosmer-Lemeshow พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.3193 ซึ่งมากกว่า 0.05 ดังนั้น จึงถือได้ว่าแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษามีความเหมาะสมกับข้อมูล

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารออมสิน: กรณีศึกษาธนาคารออมสิน เขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของลูกหนี้สินเชื่อธนาคารออมสินและเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารออมสินในเขตกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างลูกหนี้สินเชื่อของธนาคารออมสิน จำนวน 400 ตัวอย่าง แบ่งเป็นลูกหนี้ปกติ จำนวน 200 ตัวอย่าง และลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ จำนวน 200 ตัวอย่าง

สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของลูกหนี้สินเชื่อของธนาคารออมสิน พบว่า ลูกหนี้ส่วนใหญ่ของธนาคารเป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพลูกหนี้สินเชื่อส่วนใหญ่ จะมีอาชีพค้าขาย ประกอบกิจการส่วนตัว มีจำนวนบุคคลในความอุปการะมากกว่า 2 คน ขึ้นไป ปัจจัยด้านความสามารถในการผ่อนชำระของลูกหนี้สินเชื่อของธนาคารออมสิน รายได้ต่อเดือนของลูกหนี้สินเชื่อ มีรายได้ต่อเดือน 20,000 - 40,000 บาท มีวงเงินกู้ ระหว่าง 500,000 – 1,000,000 บาท มีระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลือ ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป ลูกหนี้สินเชื่อส่วนใหญ่ จะมีจำนวนเงินผ่อนชำระต่อเดือนระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท และจะมีรายจ่ายต่อเดือนระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ จากปัจจัยที่นำมาทดสอบจำนวน 11 ปัจจัย โดยการทดสอบหาความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi – square พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารออมสิน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ปัจจัยส่วนบุคคลของลูกหนี้สินเชื่อนาคารออมสินที่มีความสัมพันธ์ที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนบุคคลในความอุปการะ

ปัจจัยด้านความสามารถในการผ่อนชำระ ได้แก่ รายได้ต่อเดือนของลูกหนี้ ระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลือ สัดส่วนเงินผ่อนชำระต่อรายได้ รายจ่ายของลูกหนี้ต่อเดือน สัดส่วนภาระหนี้ที่เหลือต่อวงเงินกู้

ส่วนที่ 3 ระดับความสำคัญของปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

เมื่อนำปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ มาศึกษาระดับความสำคัญด้วยวิธีการทดสอบสมการถดถอยแบบ Logistic Regressions โดยใช้ Logit Model พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 มี 7 ปัจจัย ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนบุคคลในความอุปการะ รายได้ต่อเดือนของลูกหนี้ ระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลือ รายจ่ายต่อเดือนของลูกหนี้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. อายุของลูกหนี้ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ค่า Marginal Effects เท่ากับ -0.423 หมายความว่า หากลูกหนี้มีอายุเพิ่มขึ้น 1 ปี จะทำให้โอกาสที่จะเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ลดลงร้อยละ 42.3 เนื่องจากหากลูกหนี้มีอายุมากขึ้น ประสบการณ์ในการทำงานและความสามารถในการหารายได้สูงกว่าลูกหนี้ที่มีอายุน้อย ความรับผิดชอบต่อภาระหนี้ย่อมมีมากขึ้น

2. ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ค่า Marginal Effects เท่ากับ -0.436 หมายความว่า หากลูกหนี้มีการศึกษาระดับปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี เพิ่มขึ้น 1 คน จะทำให้โอกาสที่จะเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ลดลง ร้อยละ 43.6 เนื่องจากหากลูกหนี้มีการศึกษาสูง จะมีโอกาสในการหารายได้หรือมีอัตราเงินเดือนสูงกว่าลูกหนี้ที่มีการศึกษาดำกว่า

3. อาชีพ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ค่า Marginal Effects เท่ากับ 0.388 หมายความว่า หากลูกหนี้มีอาชีพค้าขาย ประกอบกิจการส่วนตัว เพิ่มขึ้น 1 คน จะทำให้โอกาสที่จะเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ เพิ่มขึ้น ร้อยละ 38.8 เนื่องจากลูกหนี้ที่มีอาชีพค้าขาย ประกอบกิจการส่วนตัว มักจะมีรายได้ที่ไม่แน่นอน รายได้จะขึ้นอยู่กับผลประกอบการและภาวะเศรษฐกิจ

4. รายได้ต่อเดือนของลูกหนี้ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ค่า Marginal Effects เท่ากับ -0.498 หมายความว่า หากลูกหนี้มีรายได้ต่อเดือน เพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้โอกาสที่จะเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ลดลง ร้อยละ 49.8 เนื่องจากหากลูกหนี้มีรายได้สูง ความสามารถในการผ่อนชำระหนี้ย่อมมีมากขึ้นตามไปด้วย รายได้จึงเป็นคุณสมบัติหลักในการพิจารณาสินเชื่อให้แก่ผู้ขอกู้

5. จำนวนบุคคลที่อยู่ในความอุปการะ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ค่า Marginal Effects เท่ากับ 0.297 หมายความว่า หากลูกหนี้มีบุคคลที่อยู่ในความอุปการะเพิ่มขึ้น 1 คน จะทำให้โอกาสที่จะเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 29.7 เนื่องจากหากลูกหนี้ มีจำนวนบุคคลที่อยู่ในความอุปการะมาก ภาระความรับผิดชอบของลูกหนี้ย่อมมีมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อรายได้และการชำระหนี้ของลูกหนี้

6. ระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลือ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ค่า Marginal Effects เท่ากับ 0.603 หมายความว่า หากลูกหนี้มีระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลือเพิ่มขึ้น 1 ปี จะทำให้โอกาสที่จะเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 60.3 เนื่องจากหากลูกหนี้มีระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลืออยู่มาก จะมีโอกาสที่เป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้สูงกว่าผู้ที่มีระยะเวลาในการผ่อนชำระเหลือน้อย

7. รายจ่ายของลูกหนี้ต่อเดือน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ค่า Marginal Effects เท่ากับ 0.505 หมายความว่า หากลูกหนี้มีรายจ่ายต่อเดือนเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้โอกาสที่จะเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 50.5 เนื่องจากรายจ่ายต่อเดือนของลูกหนี้ แสดงถึงภาระและความสามารถในการชำระเงินกู้ หากลูกหนี้มีรายจ่ายต่อเดือนสูง ก็จะมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้สูงกว่าผู้ที่มีรายจ่ายต่อเดือนต่ำกว่า

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารออมสิน: กรณีศึกษาธนาคารออมสิน เขตกรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา ดังนี้คือ

1. การพิจารณาสินเชื่อรายใหม่ ควรพิจารณาการปล่อยสินเชื่อตามหลักการวิเคราะห์ 6Cs และ 5Ps โดยเฉพาะปัจจัยที่มีระดับความสำคัญในการก่อให้เกิดหนี้ค้างชำระสูง ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษาอาชีพ รายได้ต่อเดือนของลูกหนี้ จำนวนบุคคลที่อยู่ในความอุปการะ ระยะเวลาการผ่อนชำระที่เหลือ รายจ่ายของลูกหนี้ต่อเดือน เนื่องจากปัจจัยต่างๆ เหล่านี้อาจจะทำให้เกิดเป็นหนี้ค้างชำระ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของธนาคาร ทั้งผลกำไรลดลง และเพิ่มภาระในการกันเงินสำรองหนี้ตามเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

2. จากผลการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารออมสิน: กรณีศึกษาธนาคารออมสิน เขตกรุงเทพมหานคร สามารถนำมาสรุปเป็นมาตรฐานหรือหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการปล่อยสินเชื่อ และคัดเลือกลูกหนี้สินเชื่อ ทั้งนี้เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงและเป็นการป้องกันการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ตลอดจนเพิ่มความมั่นใจในการตัดสินใจคัดเลือกลูกหนี้ที่มีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารออมสิน: กรณีศึกษาธนาคารออมสิน เขตกรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากระบบงานสินเชื่อของธนาคารออมสิน โดยนำปัจจัยต่างๆ จากระบบฐานข้อมูลสินเชื่อ ที่คาดว่าจะมีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ จำนวน 11 ปัจจัย มาสร้างแบบจำลอง ซึ่งอาจจะทำให้การศึกษาในครั้งนี้ยังมีข้อจำกัดอีกหลายประการที่ส่งผลต่อการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไป อาจจะพิจารณาเพิ่มปัจจัยอื่นๆ ที่จะมีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของลูกค้านี้ เพิ่มเติมเข้ามาในแบบจำลอง หรือเพิ่มกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาให้มากขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องแม่นยำมากยิ่งขึ้น รวมทั้งปัจจัยภายนอกต่างๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อการศึกษา อาทิเช่น ภาวะเศรษฐกิจทั้งในและต่างประเทศ อัตราดอกเบี้ย พฤติกรรมของผู้บริโภค ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความครอบคลุมและเพื่อให้ได้แบบจำลองที่มีความสมบูรณ์ สามารถอธิบายการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ได้อย่างถูกต้องและชัดเจนมากยิ่งขึ้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กฤษฎา แพร่คุณธรรม. 2547. การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้: กรณีศึกษา

ธนาคารอาคารสงเคราะห์. วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขา

เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

จรินทร์ เทศวานิช. 2552. เงิน ตลาดการเงินและสถาบันการเงิน. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

จารุณี บุญบานเย็น. 2546. แบบจำลองวัดความเป็นไปได้ในการเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ใน

ประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ฉัตรอุมา เอี่ยมอานวย. 2553. ปัจจัยที่ส่งผลต่อหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) สินเชื่อเพื่อที่อยู่

อาศัยของธนาคารอาคารสงเคราะห์สำนักงานใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตร

มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ, บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ.

ชนินทร์ พิทยาวิรัช. 2550. การบริหารสินเชื่อสถาบันการเงินครบวงจร. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ:

อักษรโสมณ.

ดารณี พุทธวิบูลย์. 2553. การจัดการสินเชื่อ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2551. หลักเกณฑ์การจัดชั้นหนี้และการกันเงินสำรองของสถาบันการเงิน

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ

ธนาคารออมสิน. 2558. รายงานประจำปี 2557. กรุงเทพฯ: ธนาคารออมสิน.

นงนุช กะดีแดง. 2541. หนี้ค้างชำระของสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารอาคารสงเคราะห์ใน

จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา

เศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เบญจมาภรณ์ อมรเลิศพานิช. 2551. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการก่อหนี้ของภาคครัวเรือนในภาคเหนือของประเทศไทย**. การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สินธนา พลภักดี. 2551. **การประเมินผลการติดตามหนี้ค้างชำระสินเชื่อโครงการธนาคารประชาชนของธนาคารออมสินเขตเชียงใหม่**. การค้นคว้าอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุภาพร ธรรมรัชสุนทร. 2552. **ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของลูกหนี้สินเชื่อบัวหลวง ศูนย์สินเชื่ออุปโภคบริโภค ธนาคารกรุงเทพ**. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วนิดา จันทวงศ์. 2550. **ปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้สินเชื่อเคหะธนาคารออมสินเขตเชียงใหม่ 2**. การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Yamane, T. 1973. **Statistics: An introductory analysis**. 3rd ed. New York: Harper & Row.